

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

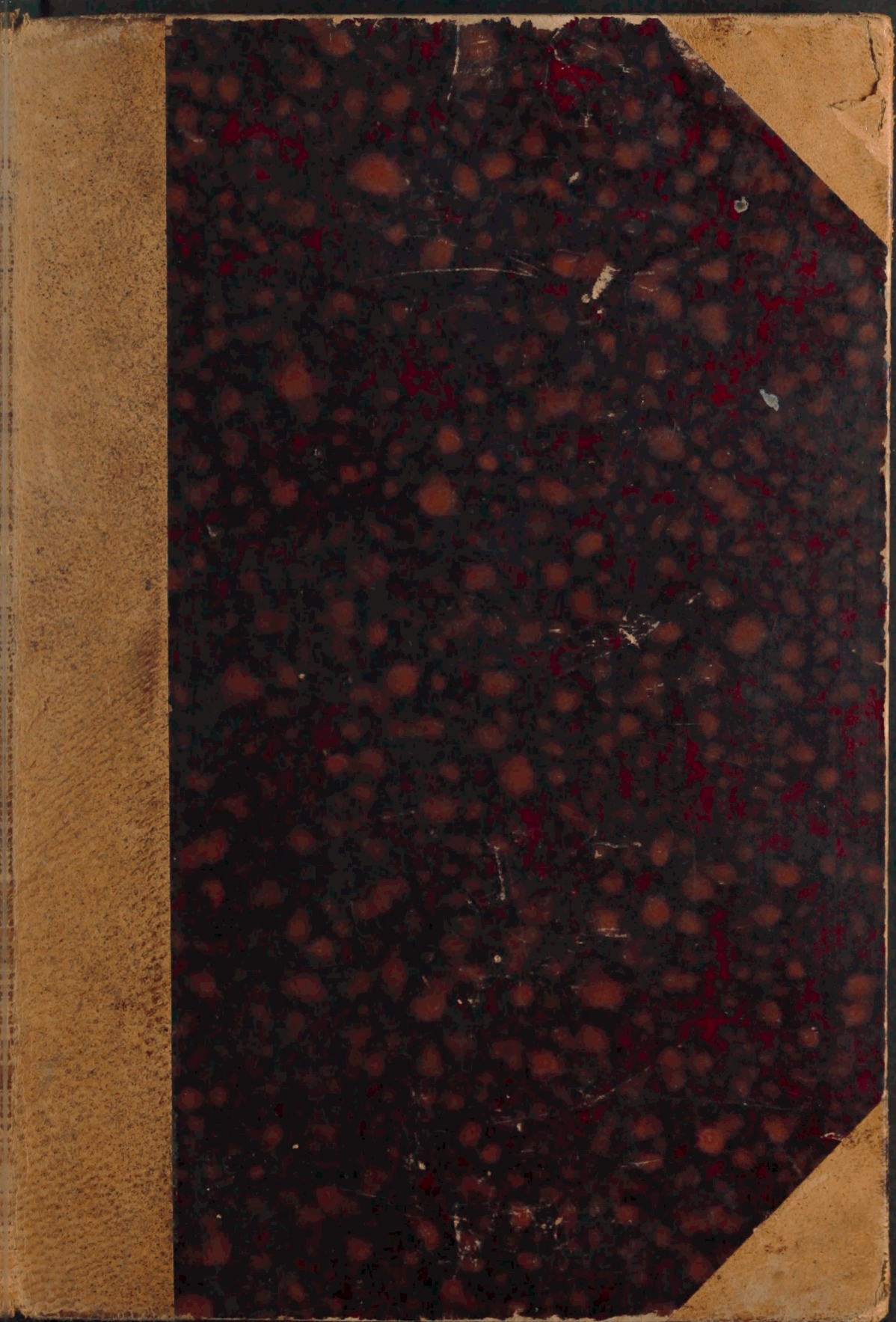
Forfatter(e) Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; Henrik Pontoppidan.
Titel Title:	<u>Minder</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kbh. : P. G. Philipsen, 1893
Fysiske størrelse Physical extent:	159 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

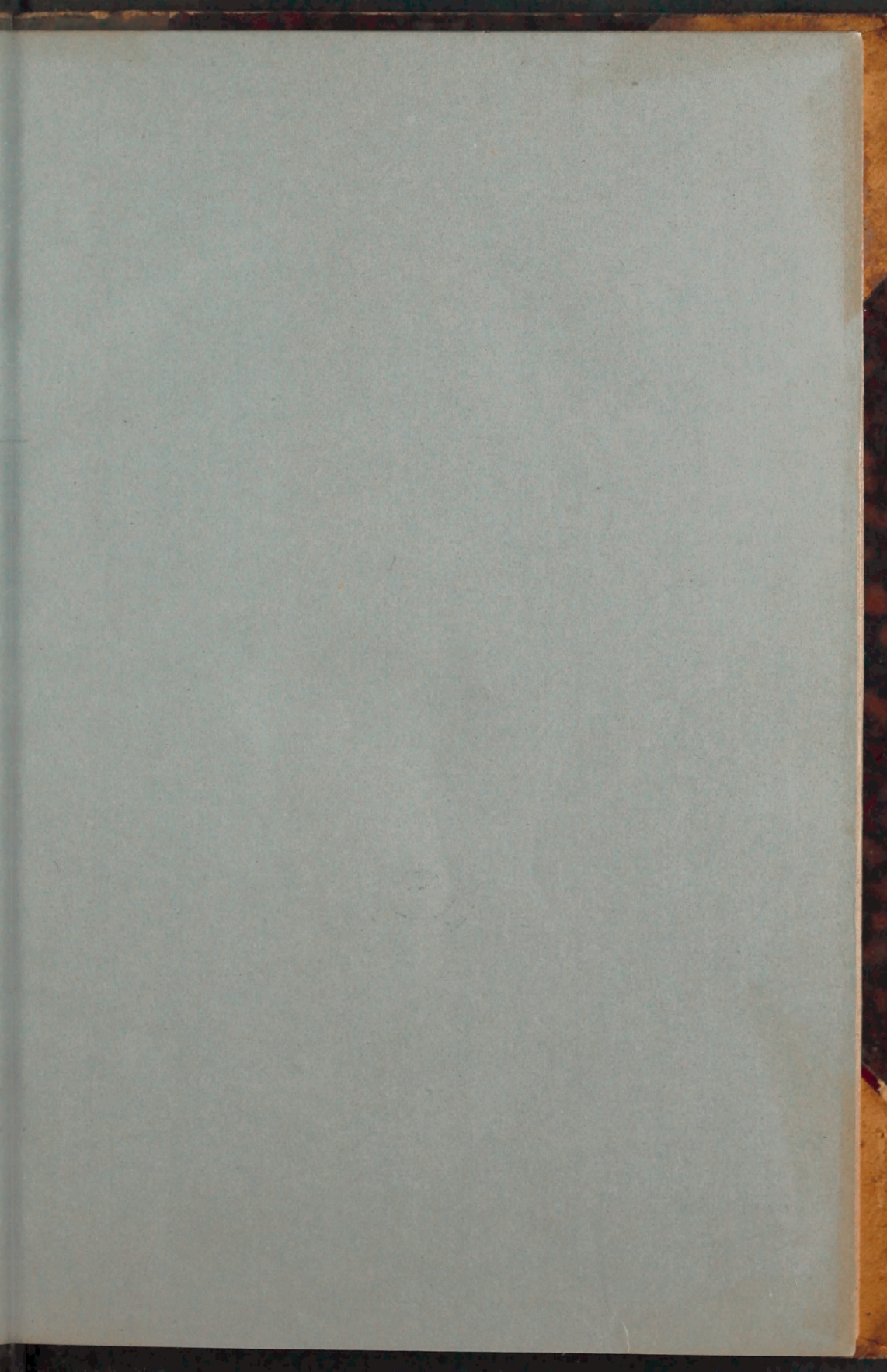
57.-237

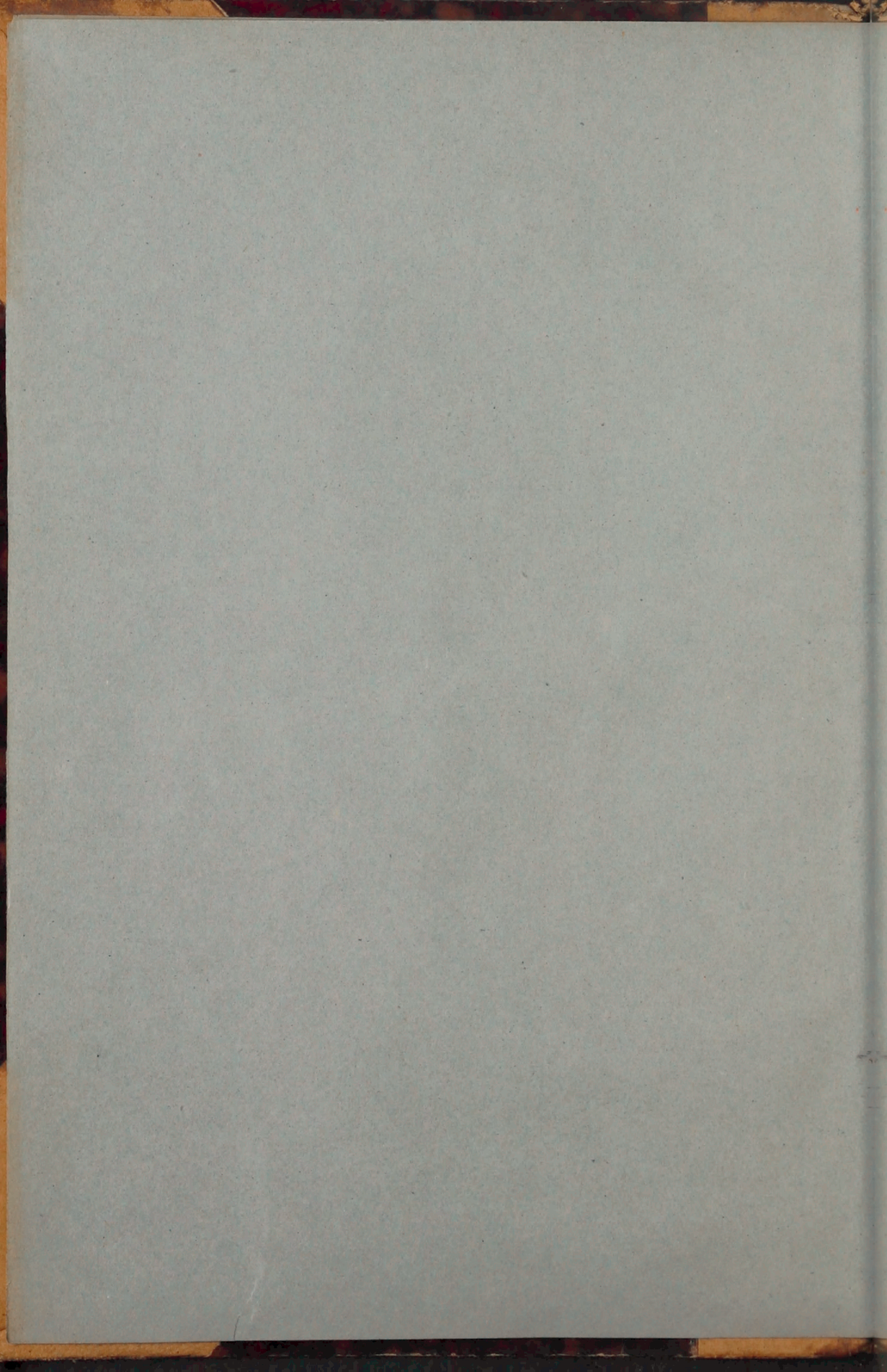
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

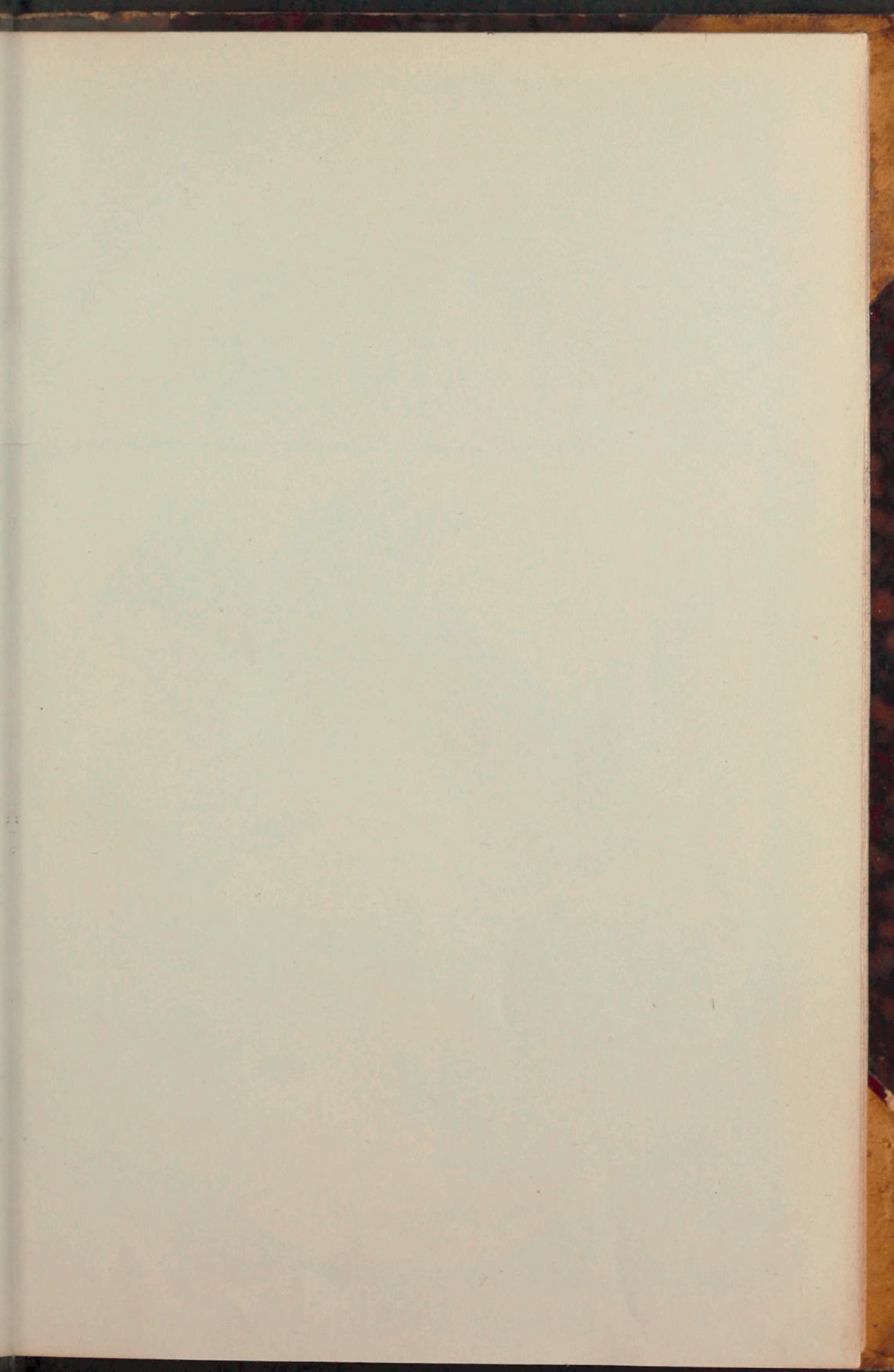

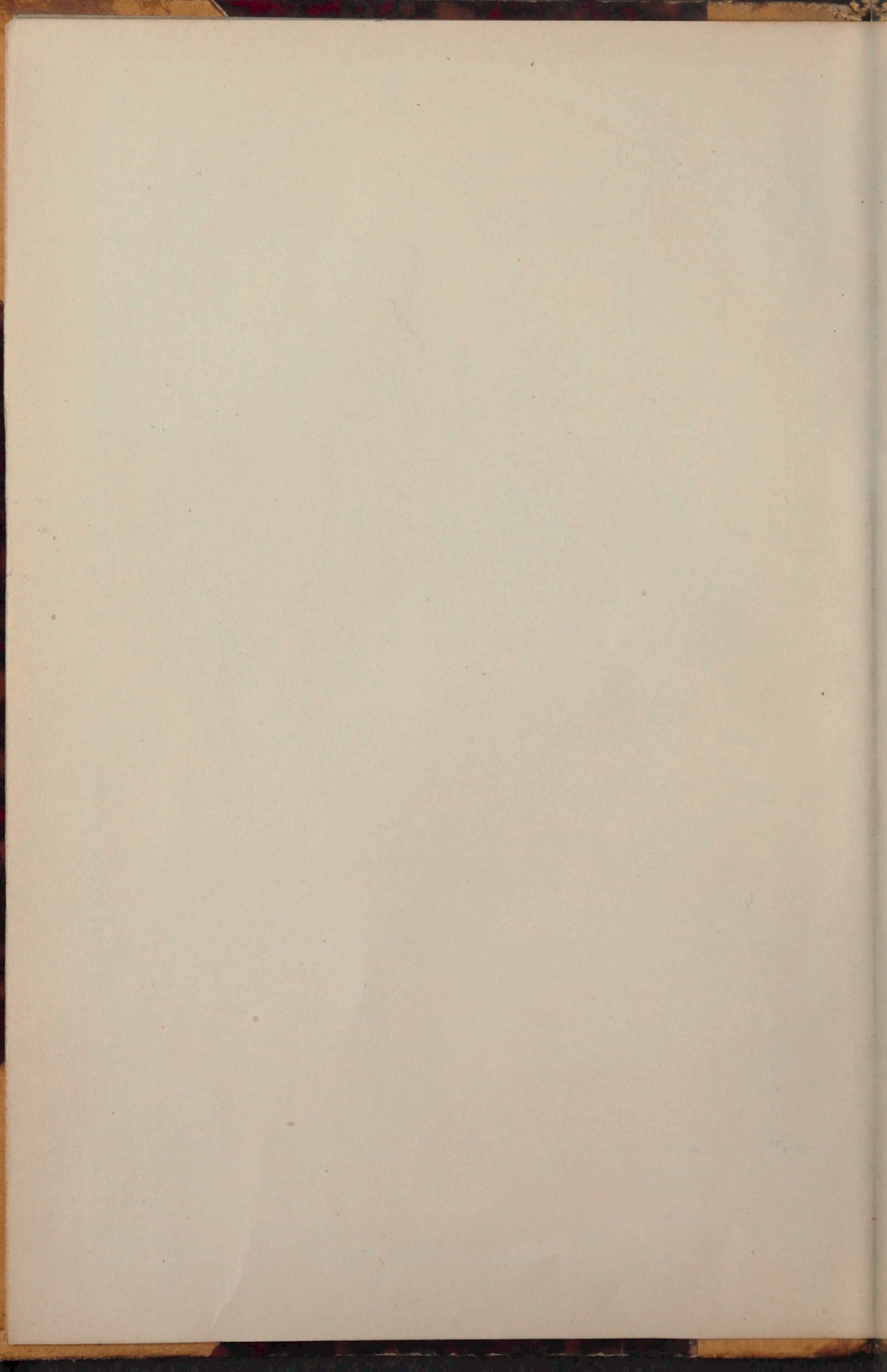
130020728567

HENRIK PONTOPPIDAN:

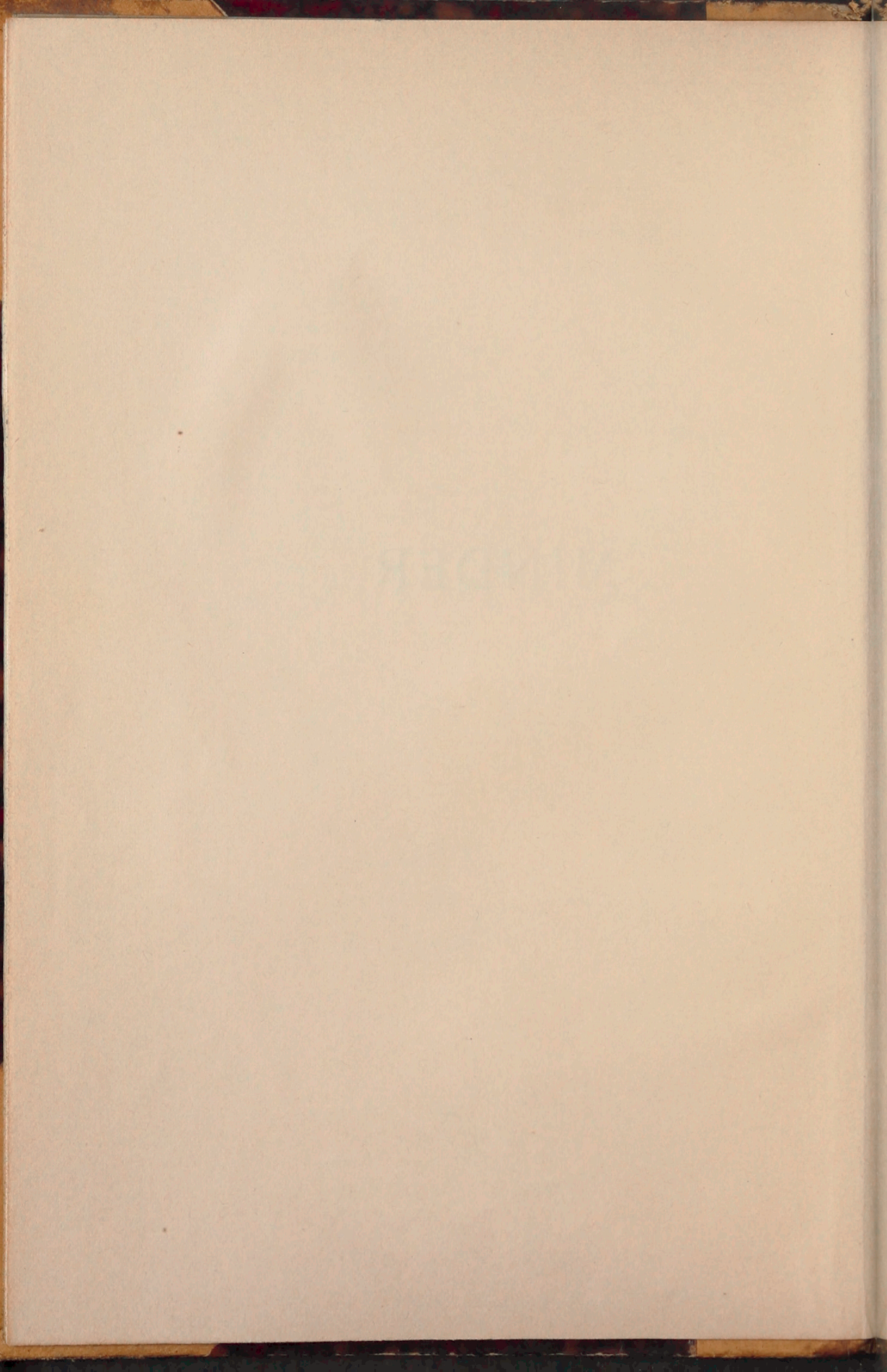
MINDER.

P. G. PHILIPSENS FORLAG

MINDER

HENRIK PONTOPPIDAN

M I N D E R

KØBENHAVN

P. G. PHILIPSENS FORLAG

THIELES BOGTRYKKERI

1893

I.

Den københavnske Damper er i Nattens Løb tumlet over Kattegat. Under Storm og Mørke har den hugget sig frem gennem de brølende Vande, der har aabnet sig omkring den som tusinde fraadende Gab og rejst sig op imod den som for at opsluge den. Suk og hjerteskrærende Klage er steget op fra dens menneskefyldte Vom. Og Sukkene har blandet sig med Skibssidernes uhyggelige Bragen, med Maskinens anstrengte Stønnen og med de enkelte Brøl af dump Fortvivlelse fra det sammenstuede Kvæg, der paa det aabne Fordæk har faaet Søerne over sig, hver Gang Skibet duvede.

. . . Nu var vi i Morgenbrækningen kommen ind i mere smult Vand. Netop som den

østlige Himmel bag os begyndte at flamme, øjnede Land forude, og Skibet styredes ind imod et bredt Svælg, en aaben Port i Kystens høje Ringmur . . . Randersfjordens Indløb.

Vi sagtnede vor Fart og gik sønden om nogle smaa Grunde af hvidt Sand, der syntes at vugge op og ned med Vandskorpen og derved kom til at ligne opsvulmede Buge af drivende Kæmpefiskaadler. En Flok Sælhunde, der laa i Sandet og ventede paa de første Solstraaler, lod sig plumpe ned i Vandet, idet vi passerede; — og med Rederflag og Damp-pibe hilste vi lidt efter Fjorden, der nu gæstmild aabnede os sin Favn.

Endnu var dog Alt derinde indhyllet i Nattedis og Taagedamp. Længe kunde vi ikke med Tydelighed skælne andet end en lille skorstensrygende Bondeby, der laa paa Toppen af en endnu usynlig Bakke og derfor syntes at svømme oven paa Taagerne. Helt feagtigt præ-senterede den sig med sine kalkede Mure og frodige Frugthaver, der allerede skinnede af det første Morgenguld.

Først da vi havde naaet selve Indsejlingen,

afsløredes lidt efter lidt Landskabet . . . et højt, nøgent og alvorsfuldt Bakkeland, hvori Fjorden skød sig ind med sine smilende Følgesvende: de lysegrønne Enge. En Samling røde Smaahuse, en lille Grøfte-Mølle og et Par rødmalede Gaarde med hvide Vinduesrammer dukkede efterhaanden op af Disen midt paa Engen. Dernæst øjnedes — helt nede ved Bredden — en Bygning med Toldskilt, en Signalstang og en skumoversprøjtet Stenkaj.

Herfra styrede en Baad ud. Skibet standsede. Det var Udbyhøj, — raabte Styrmanden.

Udbyhøj! . . . Det løb som et Befrielsens Budskab ned til de Ulykkelige i de overfyldte Rum under Dækket. Halvdøde Kroppe begyndte at røre sig paa Sofaerne dernede; grønligblege Ansigter løftede sig fra Puderne og stirrede med fortumlede Blikke omkring i den lille Spisesalon, hvor Morgenens graa og kolde Lys ubarmhjærtigt afslørede et uhyggeligt Billede af moderne dansk Rejseliv.

Hulter til bulter, saadan som Søsnygen havde henslængt Folk og Skibets Slingren rystet dem sammen, laa her en ynkelig Ragout af Mænd,

Kvinder og ferierende Skolebørn — nogle paa smalle Hylder under Loftet og langsmed Væggene, andre oppe paa Bordene og under Bordene; ja over hele Gulvet, helt op ad Kahystrappen laa Passagererne stuvet sammen som en Sildestime i en Hvalfiskebug.

Om en Fremmed havde været Vidne til denne Scene, var han sikkert henfalden i tankefuld Forbavselse, — selv om han forud skulde have hørt et og andet fordelagtigt om den danske Nations blide og fredsommelige Karakter. Og dog var der virkelig enkelte, der under de natlige Rædsler havde ladet sig henrive til temmelig uærbødige Ytringer om Dampskibsselskabet, Kaptajnen, den »nationale Slendrian« o. s. v. Navnlig var der en fornem Herre med en ualmindelig lang Næse, der hele Natten, skønt Søsygen hvert Øjeblik i bogstaveligst Forstand stoppede Munden paa ham, i de lidenskabeligste Udtryk havde sat sin Amtmandsære i Pant paa, at denne Skandale ikke skulde gaa upaataalt hen.

Ubeskrivelig blev Forvirringen, da man, efter nogenlunde at have faaet Rede paa sig

selv, skulde til at opsøge sine Ejendele. Afkastede Klæder, Støvler, »Bakker« — Alt var rutschet omkring paa Gulvet og blandet sammen paa den mest trøstesløse Maade. Hist fandt en gammel Mand sine Brillen i knust Tilstand midt imellem Bakkerne. Her halede en Yngling med en humoristisk Grimace en Støvle forsigtig op mellem to Fingre og bortfjernede sig skyndsomt og under almindelig Latter ud til Jomfruen.

Thi midt i Elendigheden fremkaldte den lykkelige Bevidsthed om, at Alt nu var overstaaet, en næsten overgiven Stemning hos Alle. Selv inde fra det lille skumle Abtritt, der benævnedes »Damekahytten«, og hvorfra unge Pigestemmer hele Natten i de ømmeste Udtryk havde paakaldt Døden, hørtes Latter og lystige Udbrud. Og Skibet var næppe paany kommet i Bevægelse, før man begyndte at myldre op paa Dækket.

Den friske, fugtig-salte Morgenluft virkede ned igennem Legemet som en Styrkedrik og lagde en kraftig Karmin paa de blege Kinder. Man hyllede sig ind i sine Plaider og gjorde

sig det mageligt omkring paa Agterskibets Bænke. Og efterhaanden som nu ogsaa Damerne viste sig paa Dækket, og mens Skibet langsomt og roligt gled frem i det lysegrønne, dugbesprængte, morgentindrende Englandskab, der stedse klarere og mere vidtstrakt aabenbarede sig til alle Sider, glemtes hurtigt alle Nattens Genvordigheder.

Selv den ophidsede Amtmand blev efterhaanden formildet og indsnuste med naadigt Velbehag den ramme Saltvandsduft gennem sin lange Næse, trykkede Kaptajnen anerkennende i Haanden og istemte tilsidst med Overbevisning den almindelige Forsikring om, at det dog, naar Alt kom til Alt, havde været en baade smuk, interessant og overordentlig behagelig Rejse.

Imidlertid var Solen staaet op.

Allerede længe havde det gæret og glødet derude i Øst over Havets skummende Vande. Som fra en uhyre, flammende Esse, pustet op af Vestenvindens vældige Blæsebælg, havde det gnistret og blusset højt op paa Himlen,

mens store blaagraa Skyer én for én var forsvundne i det gloende Svælg som uformelige Stykker Ved. Endelig brast Himmelranden. En Ildflod strømmede ud over Havet. Langsomt og højtidsfuldt steg den nystøbte Solkugle op imellem Flammerne.

II.

Fjorden tabte hurtigt Havets Karakter; Lugten af Tang og Saltvand veg for fade Mosevandsdampe og den krydrede Duft af sødt Sommerhø. Fra begge Sider voksede Engene ud i Strømløbet, der tilsidst indsnevredes til en ganske smal Rende — mange Steder ikke bredere, end at Skibet netop kunde presse sig igennem med nogle faa Alen Vand paa hver Side.

Stadig langsommere og forsigtigere gled vi frem i den frugtbare, fuldkommen vandflade Dalbund, hvorigennem Fjorden beskrev en uafbrudt bugtet, undertiden ganske brat svingende Linje, der fra ethvert Punkt syntes at ende ganske blindt midt i Engen. Det var tilsidst helt spændende at sidde dér paa Dækket og følge Manøvreringen under denne mærkelige Sejlads paa Landjorden, — at iagttage

Vandets vekselvise Synken og Stigen, som fremkaldtes ved Skibets Fremtrængen, — den fuldstændige Udsugning af Strømlejet i det Øjeblik, Forstavnen passerede, og den derpaa følgende, hastige Fyldning, naar den skummende Kølvandsbølge kastede sig ind over Bredden, anrettende Ødelæggelse mellem Sivene og Forskrækkelse blandt det nysgærrige Kvæg, der alle Vegne fra drev ned imod Vandet for at hilse paa det dampende Søuhyre.

Her er Kronjydens rette Hjemstavn, et sandt Slaraffenland for Bønder.

Man skal vanskeligt kunne tænke sig et Sted, hvor den gamle Drøm om at »høste, hvor Ingen saaede« er bleven nærmere virkeliggjort end her. Uden anden Omsorg end Naturens egen Røgt og Pleje dækkes Dalbunden hvert Foraar af et Grønsvær saa højt og saftfuldt, at man ved Synet deraf lig en anden Nebukadnezar ønsker sig omskabt til en Ko. Naar Bonden har indbjerget Aarets dufte Førstegrøde og omgivet sin Gaard med en Vold af taarnhøje Hæs, driver han blot sit sortbrogede Kvæg ud over Engene, for at det

i Sommerens Løb kan belægges med Jordens Fedme. Egentlig har han ikke stort andet at bestille end at købslaa med Prangere, at prutte med Studehandlere, at tinge og tuske med al denne Vorherres rige Velsignelse, der saa at sige af sig selv forvandles til Kød og Hø og Hundredkronesedler.

Og Slægten har faaet sit Præg heraf!

Vi havde i Udbyhøj faaet en Flok Bønder ombord — plumpe, rødmossede Skikkelser i grovt Vadmel og med Tobakspiber hængende tungt ud af Mundvigene. Man behøvede ikke længe at betragte disse Folks hvidblaa Øjne, der snu forsigtigt skjulte Blikket bag de farveløse Øjenvipper; eller behøvede ikke længe at lytte til deres larmende Passiar om Stude og Korn og »engelsk Tarif« for at overbevises om den altid vaagne Handelsaand, for hvilken Befolkningen i dette grønne Fladland fra gammel Tid har været bekendt. Bestandig, saasnart Talen faldt paa en eller anden Ting, spurgte de allerførst om Prisen paa den; overalt interesseredes de fornemmelig af Tanken om Profit.

Men man behøvede heller ikke at stirre længe ind paa den tætte Række stolte Landsbyer, der laa derinde under Bakkeskrænterne paa begge Sider af Fjorden og Engene, før man overbevistes om, at her havde Bondens sidste syv magre Aar ikke formaaet at sluge de fede. Hvor man end gennem Kikkerten fæstede sit Blik derinde — overalt stod de lange, rødkalkede Studestalde, de mægtige Ladebygninger, de høje Hæs og gamle, skyggefulde Æblehaver som umiskendelige Tegn paa uformindsket Velstand i dette Sølvknapernes, Sølvspændernes og de sølvbeslagne Pibers gamle Hjem.

III.

Ved Færgestedet Voer forlod jeg Skibet for herfra at tilbagelægge de sidste to Mil til Randers med Apostlenes Tospand.

Dette skyldtes ikke et flygtigt Indfald men skete i en bestemt Hensigt. Jeg vilde benytte Dagen til at gennemstrejfe gammelkendte Egne og paa denne Maade ligesom forberede mig paa Gensynet med den By, hvor jeg var vokset op.

Hertil havde jeg udrustet mig med en Egekæp, en Tobakspibe og en Pægl gammel Jamaica Rom, og med denne Oppakning stod jeg nu paa den lille Færgebro og blev ved at stirre efter den bortdragende Damper . . . efter dette store, begsorte Skibsskrog, der som en Kæmpe-Damplov skred magtstolt hen over

Dalbunden, væltende en tyk, ulden Kulrøg ned over Blomsterengen.

Med et lille romantisk Hjertesuk, der ufri-villigt undslap mig ved dette Syn, vendte jeg mig endelig bort og gik ind i Landet.

Overalt Eng og Eng og atter Eng. Overalt duftende Høstakke og smørgule Blomster og »Mælkebøtter« og Grøfter med grønt Vand og atter Høstakke og stort, fedrygget Kvæg, der med fremstrakt, saftdrivende Mule gloede paa mig, som om jeg var en rødmalet Ladeport. Og overalt Sværme af Storke! . . . Thi Storken hører Egnen til, ligesom Hjejlen tilhører Hederne, Gøgen Skovene. Storken er i dobbelt Forstand Frugtbarhedens Fugl, Velstandens og det fede Levnedes selvbudne Gæst. I Hundredtal saa' jeg dem spankulere med kræsen Mine omkring over Sumpenes rigt dækkede Taffel; og da jeg naaede ind til den nærmeste Landsby, sad de her rækkevis oppe paa Bøndernes Tage, som de havde overbygget med et formeligt Buskads af Reder — ofte fire-fem Stykker paa en og samme Gaard. Med Hovedet og det lange, røde Næb trykket ned i det op-

pustede Bryst sad de og knebrede mæt og søvnigt — som Forsamlinger af fornemme Fraadsere, der med omhyggeligt Velbehag lader Frokostens forskellige Lækkerbidskener »repetere« under Siestaen.

Det var imidlertid bleven højt op paa Dagen, Solen var steget til Vejrs paa en fuldkommen skyfri Himmel og brændte allerede ganske hedt. Høstakkenes halvmaaneformede Slagskygger paa Engen krøb mere og mere ind. Om et Par Timer vilde der ikke være megen Skygge at øjne over hele den milelange Dalbund.

Jeg søgte op til en Række Smaaskove, der dækkede Bakkeskrænterne i Nord. Efter en Vandring gennem et formeligt Vildnis af alenhøjt Græs naaede jeg ind i en skyggefuld Allé og stødte for Enden af denne paa en gammel rød Borg, en ærværdig Fortidslevning, der laa lunt forvaret under en grøn Skrænt, i Læ af to smukke Bøgelunde.

Allerede ude fra Skibet havde jeg opfanget et Glimt af denne store, tunge, taarnløse Bygning, der ved sin Stils strenge Ær-

barhed dannede en iøjnefaldende Modsætning til de verdslig udseende Herregaarde, som jeg nu og da paa Sejladsen gennem Fjorden havde set kigge selvbevidst op over Bakkekammene i det Fjerne. Da jeg nu befandt mig overfor den og øjeblikkelig genkendte det gamle Støvringgaard Frøkenkloster, paatvang den mig i forstærket Grad dette højtidelige Indtryk af et fredhelliget Tempel.

Herregud, tænkte jeg, det var virkelig Støvringgaard! ... Med hvilken hjærtebankende Ærefrygt havde jeg ikke som Barn betraadt denne hvælvede Bro og overskredet denne mørke, skumle Ringgrav, der syntes mig at omslutte Helligdommen som en bevogtende Slange! Hvor levende havde jeg ikke den Gang følt, at her betraadte jeg en Plet, der ikke var af denne Verden; at her lod jeg det levende Liv langt, langt bag mig med al dets Ufred, Tant og forfængelige Begær! I guddommelig Renhed spejlede de tykke Klostermure sig i Ringgravens sorte Vande, hvor tavse Svaner gled frem med hvide Englevinger, saa lydløst og gravitetisk som var de

Genfærd af gamle, hedengangne Klosterdamer. Aldrig var et levende Væsen at se noget Sted, og saa overjordisk var Stilheden overalt, at naar jeg et Øjeblik standsede og gav mig til at lytte for dog at opfange en eller anden Lyd, naaede kun et rustent Gavlurs tunge Tikken mit Øre som en manende Røst fra Evigheden.

Uvilkaarligt en Smule paavirket af disse æventyrlige Barneforestillinger nærmede jeg mig ogsaa nu med en andagtsfuld Fornemelse af at betræde noget hinsidigt. Stille, uden at møde noget Menneske, sneg jeg mig langsmed Kanalens Bred, gik over endnu en hvælvet Bro, kom ned ad en Terrasse og traadte herfra ind i selve Paradisets Have, — at sige: ikke den vildtfrodige, skyggekolige, vellugtsvangre, kilderislende Kærlighedshave, hvor Adam og Eva favnedes i Palmers og Kæmpebananers Skygger, men en pyntelig, strengt regelmæssig, svagt lavendelduftende Gammeljomfrupark, i hvis korrekt tilklippede Buksbomgange et Par gamle hvide Frøkener saaes at pusle stille om, tilsmilet

af Havens tusinde duggede Blomsterøjne, som Solen nys havde aabnet.

Jeg tog Plads paa en Bænk i Havens Udkant og faldt hen i Tanker.

Jeg følte, at her maatte det være godt at kunne krybe i Ly med et Livs brudte Lykke og fejlslagne Forhaabninger. Bag disse høje Løvmure, der stængede den ganske Verden ude, maatte man kunne glemme og forglemmes. I disse snorlige Gange, mellem disse nøjagtigt tilklippede Buksbomhækker, der med deres strenge Regelmæssighed syntes bestemte til at tøjre hver endnu flagrelysten Tanke; i denne Stilhed endelig, kun afbrudt af Lærkernes Himmeltoner og Skovduens fromme Kurren, maatte hver jordisk Længsel dødes, hvert Hjærtets Skrig forstumme.

Men pludselig vaktet jeg af mine Tanker ved at se . . . først én, derpaa en anden, og lidt efter endnu en tredje Stork komme flyvende hen over Haven; og idet jeg med Øjet fulgte deres Flugt, blev jeg ubarmhjærtigt revet ud af min Fortryllelse.

Med en Forkærlighed, der tog sig ud som en velberegnet, blodig Spot af den hjærteløse Moder Natur, havde disse Ammestuens og Børnekammerets Fortrolige valgt at yngle og bygge, om ikke netop paa Jomfruburets Tage, saa dog paa den tilgrænsende Godsforvalterbolig og i de nærmeste høje Trætoppe. Og nu anbragte de tre Fredsforstyrrere sig deroppe omkring en Skorstenspipe paa selve Kyskhedens Tempel og begyndte her en Helvedeskoncert, saa haanende, saa satanisk, saa skaanselsløs, at jeg virkelig tilsidst fik ganske ondt af de to bedagede Jomfruer, der puslede om derhenne mellem Buksbomhækkerne.

Rimeligvis var det en Indbildning af mig; men det forekom mig, som kunde jeg se dem skælvende dukke sig under Lyden af Spottefuglenes vilde Skrig, mens alle Havens tusinde fromme Blomsterøjne taarefyldte vendte sig mod Himlen som for at anraabe den om Barmhjærtighed.

Jeg rejste mig fra Bænken og forlod stille Haven, idet jeg i Tankerne gentog en halv-

forglemmt Strofe, som i dette Øjeblik dukkede
op i min Erindring:

Byg ej Bro til Evigheden,
falskt er hvert et jordisk Eden,
først i Graven faar du Fred.
Først naar tyst du lægges ned
mellem fire Fjælevægge,
naaer du under Grønsværdsække
Intethedens Salighed.
Ej du mærker Ormens Gnaven;
Stormens Sus i Dødninghaven,
Regnens Dryp paa Kistebund —
Intet vækker dig af Blund.
O, hvor er det godt at vide,
efter Livets lange Kvide
mildeligt vi smuldrer hen,
bli'er en Haandfuld Jord igen!

IV.

Hele den lummervarme Dag strejfede jeg omkring i Skovene; det blev Aften, inden jeg naaede de to Mil ind til Randers.

Som et kobberødt Ansigt var Solen just dukket ned i Engenes vældige Dampbad, da jeg støvet og mødig gik ind ad Byens østre Gade — med Hjærtet bankende af den højtstemte Forventning, hvormed man efter mange Aars Fravær igen betræder de Brosten, paa hvilke man har leget og danset som Barn. Allerede det første Glimt af Byens Kirkespir i det Fjerne har jaget Blodet op til Kinderne; og for hvert Skridt, man nærmede sig, har man følt sig bestyrket i sit store Haab om her at genfinde Barndommens tabte Fred og sollyse Lykke.

Det første Indtryk fremkalder Skuffelse. De mange nye Huse, de livligt befærdede Gader og alle de fremmede Ansigter virker forstyrrende paa den ophøjede Forestilling om Byen som vore Minders hellige Stad, et Barnesjælens fredlyste Mausolæum, hvormed en pietetsfuld Fantasi i Aarenes Løb har udsmykket vor Erindring. Alt synes os i første Øjeblik forandret og profaneret. De Evighedens Fodspor, vi ventede at finde, har Tiden overalt udslettet. Endog det gamle Barndomshjem søger vi forgæves paa den kendte Plet. Den lille Bindingsværks-Idyl med Vedbendrankerne, Gadespejlet, Skomagerskiltet over Døren og de to smaa grønmalede Bænke ved Siden af Indgangen er bleven jævnet med Jorden, forvandlet til en uryddelig Byggeplads mellem tomme Gavle og høje, nøgne Brandmure. Og med en forunderlig Følelse af Hjemløshed, af den sidste, fagre Illusions Bristen, vandrer vi langsomt videre hen ad Gaderne, hvor Alle forskende betragter os men Ingen genkender os, hvor selv Husene synes at stirre nysgærrigt paa os gennem deres

hundrede blanke Rudeøjne, som om de vilde sige: Hvem søger du her, tavse Fremmede?

. . . Men ud paa Natten rejser vi os fra den mørke Krog i Hotellets Restavration, hvor vi ved Hjælp af et Par stærke Romtoddyer har forsøgt at glemme vor Skuffelse, og hyller os ind i vor Kappe for paany at begive os ud i Staden. Og efterhaanden som vi da i Sommernattens Halvdunkelhed igen fordyber os i de nu ganske stille og mennesketomme Gader, hvor kun Lyden af vore egne Skridt forfølger os omkring Hushjørnerne, — finder vi til vor Forundring, at Byen er som forvandlet.

Hist opdager vi over en lav Dør et ældgammelt Lavsskilt, forestillende to springende Løver paa hver sin Side af et Par korslagte Kæmpenøgler, der paa stærke Jærnarmer hænger ud over Fortovet. Her overraskes vi ved Synet af en Række pluskæbede Englehoveder, der smiler til os fra Bjælkeenderne i et gammelt Hus, hvis Grund er sunket skævt i i Jorden. Ikke langt derfra snubler vi over en fremspringende Hustrappe med et kunstfærdigt Smedejærnsrækværk, der synes i samme

Øjeblik at være skudt frem af Murens Skygge. Og med Rørelse genkender vi her det Sted, hvor vi som Barn spillede Klink med Kammeraterne om Tinknapper.

Det er, som om Kirkeurets tolv dumpe Midnatsslag har manet den gamle By frem af den nyes Ham. Selv Murenes ejendommeligt skarpe Genklang af vore Skridt lyder med ét i vort Øre som en gammelkendt Stemme, der kalder paa os fra Forgangenheden.

Pludselig standser vi foran et bedaget, brunmalet, to-etages Hus, der ovre fra den anden Side af Gaden stirrer paa os gennem en Række smaa Vinduer, . . . stirrer paa os med et uslippielt, hemmelighedsfuldt Genkendelsesblik, der bringer os til at studse. Hvorledes? Dette lavstammede Hus, denne cikoriebrune Farve, denne Række smaa Vinduer! Ja, hvordan var det nu? . . . Jo, nu husker vi det! Deroppe paa første Sal var det, hun boede . . . hende . . . hvad var det nu, hun hed? . . . Eleonora! Anna Eleonora! . . . den gyldenblonde Skønjomfru, der første Gang tændte Elskovens Alterlue i vort unge Hjærte.

Og her — netop her paa denne Flisesten — var det, vi stod de lange Nætter og stirrede op paa hendes Sovekammervindues blomsterbemalede Rullegardiner, der i vore lyksalige Drømme forvandlede til en maanebelyst Urskov, mellem hvis Palmer og Lianer vi tyst vandrede med den Elskede.

Ak ja, den første Forelskelse! Hvor ofte er den ikke bleven latterliggjort, ikke mindst af os selv? Og dog . . . hvornaar elskede vi med oprigtigere Æmhed, end da vi som halvvoxne Drengte tænderklaprende trodsede Vinternætternes Kulde og vore Fædres strenge Forbud — blot for at have den Lykke at kunne indbilde os, at vi som en Riddervagt vaagede over vor Elskedes Slummer? Hvornaar tilbad vi ildfuldere og mere uegennyttigt, end da vi i vor Lidenskab med Lyst havde hugget en Finger af vor Haand, om vi dermed havde kunnet glæde den tilbedte — og uden at vente anden Løn derfor end at høre hendes Læber sige: »Det er for Resten en kæk Dreng, den Ludvig Hansen!«

Hvem véd? Maaske elsker man i Virkelig-

heden kun denne ene Gang i sit Liv. Senere kan vel vor Attraa paa forskellig Maade blive vakt. Men kun én Gang — den første Gang — kommer Kærligheden over os som det Lyn, der aabner Underverdenens Afgrunde for vore Fødder og bygger Salighedens syv Himle over vort Hoved. Hvem véd? Maaske stemmes da for Livstid alle Hjærtets dybe Streng, og de, som senere berører dem og faar dem til at klinge, fremkalder kun Toner, hin første har skabt. Vi aner det blot ikke selv, fordi vi tror saa meget glemt og dødt, som endnu fører en usporlig Spøgelsetilværelse i alle vore Tanker og Følelser og faar os til at begaa Handlinger, for hvilke vi ikke formaar at gøre os selv Regnskab, og som forfærder os, fordi vi tror at være under en fremmed Viljes Herredømme.

Da staar du en Sommernat indhyllet i din Kape og stirrer op paa et skummelt, brunmalet Hus. Og atter aabner en Verden — Forgangenhedens Genfærdsverden — sig for dine Øjne, og det er, som om Lyden af et Navn drog dig aandeagtigt forbi. Og Lyden yngler

i dit Øre . . . Eleonora! Eleonora! klinger det med ét i Luften rundt omkring dig — — —

At du virkelig saa aldeles har kunnet glemme hende! Du forstaar pludselig ikke dig selv. Og i Tankerne udbryder du: Hvor Livet dog er ubarmhjærtigt! . . . Men hvordan var det nu? Hvad var det, der tilsidst blev af hende? Blev hun ikke ulykkelig? Eller . . . hvordan?

Et Væld af Spørgsmaal strømmer ind paa dig og gør dit Hjærte bevæget, mens du i Sommernattens Halvdunkelhed langsomt fortsætter din Vej ned ad den øde og gravstille Gade. Med genopvakt Lidenskab fortaber din Tanke sig i det svundne, og alt nærværende svinder bort i Forglemmelse.

Pludselig befinder du dig nede ved Aaen, ved Broen og Havnen, bag hvilken en gusten Fuldmaane hænger lavt over Engenes elverhvide Taager og spreder et fattigt Lys over den drømmende Skov af Skibsmaster. Oppe paa den tunge Vindebro, der fører over Havneløbet, staar der — ganske som i fordums Dage — en tre-fire tavse Nattefilosofér bøjet over

Rækværket og stirrer ned i den gyldent rindende Strøm. Og dette Syn fra Fortiden fuldbyrder for dig Omgivelsernes æventyrlige Forvandling.

Virkeligheden eksisterer ikke længer for dig; du lever kun i Erindringen. Selv er du igen den halvvoxne Dreng, der har listet dig ned fra dit Loftskammer og svunget dig over Naboens Plankeværk for at sværme i Nattestilheden. Som ledet af et genopvakt Instinkt gaar du hen og indtager din gamle Plads ved Rækværket i Nærheden af de andre tavse Drømmere; og Time efter Time bliver du staaende dér og stirrer ned i den rindende Strøm.

Drukken af Minder staar du der endnu, naar Hanerne rundt om i Købmandsgaardene forkynder den nye Dags Frembrud.

V.

Den, som for henimod tredive Aar siden — en ganske tidlig Morgen — kom ned til den gamle, tunge Trævindebro, der, baaret af høje Galger og svære Jærnkættinger, endnu fører fra Randers Brygge over Gudenaen, kunde være sikker paa her at træffe en ejendommelig Forsamling af velnærede, merskumpiberygende Skikkelser, som under en lavmælt Samtale, der i Frastand lød som en flerstemmig Grynten, opmærksomt iagttog Skyernes Drift og Engtaagernes langsomme Hensvinden.

Disse Mænd var kommen inde fra de store, vidtløftige gamle Købmandsgaarde, der den Gang som vildsomme Labyrinter af Pakhuse, Studestalde, Tømmergaarde og Brænderibygninger indtog Kvartererne nærmest Havnen, og hvis tunge Porte de ved Solopgang havde

slaaet op med rungende Brag, der ligesom en Kanontorden forkyndte Dagens Frembrud. I Skjortearmer, hvide Lærredsfrakker eller — i Tilfælde af daarligt Vejr — indsvøbte i lange, mørkeblaa Chenillekapper og med Hovedet bedækket af en storskygget Kasket havde de i værdig Skridtgang fulgt Fortovenes smalle Fliserækker og opvakt Lyden i de tomme Gader med deres sømbeslaaede Træsko og smækkende Pibelaag.

Og nu stod de her for med Alvor og Grundighed at drøfte Vindens Retning, Sædens Priser, Fedestudenes Vægt og det sidste Bynyt.

Det var Byens hævdvundne Børs, der hver Morgen holdtes paa denne Plads mellem Tørvekaage, Pæreskuder, Tøndestabler og Kulbunker. Denne halve Snes støtte, velnærede Mænd med grove Træk i de ubarberede Ansigter; disse brede, halvt bondeagtige Skikkelser, der var klædt i luvslidte Dragter og førte et Sprog, der lød som en snurrig Blanding af Landbo-maal og Købstadysk, var intet mindre end Spidserne af Randers gamle, stormægtige Købmandslav, Kronjydens berømmelige Smaa-

konger, Eneherskere fra Kattegat til Bjerringbro, fra Mariager til Ebeltoft.

To lurvede Bryggesjovere, der frysende var krøbet frem paa Hjørnet af et mørkt Smug, hilste dem ogsaa med alle Tegn paa den dybeste og frygtsomste Ærbødighed. Ligesaa Toldbetjenten, hvis forsovede Rubinansigt og hvide Haartotter lidt efter dukkede frem i Toldkammervinduet. Og de høje Købmandsherrer, som agtpaagivende fulgte hvert mindste Tegn paa vaagnende Liv, der aabenbarede sig inde over Byen, besvarede naadigt hver enkelt Hilsen ved langsomt at føre Pibe-spidserne op til de store Kasketskygger.

Der var et Fællespræg af aargammel, uantastet Myndighed udbredt over dem Alle. Man saa' det paa dem: de stod dér, hvor deres Fædre stod, og frygtede intet Angreb. Arbejdsvognene, der nu begyndte at skramle ned imod Havnen med Jærnstænger og tomme Tønder, Landslagternes hastige Kærrer, det agende Bondelæs, der Skridt for Skridt skumpede over Vindebroens knirkende Dække, Tørvekællingerne, der efterhaanden forsamlede sig

paa den indre Brygge, Begrøgen fra Skibsværftet og Fjordfiskernes Baade, der med graahvide Sejl skød sig frem af Engtaagerne . . . Intet undgik i denne Time de strenge Herrers mønstrende Blik.

Først da de paa denne Maade havde inspiceret deres By og forvisset sig om, at dens Opvaagnen havde været normal, trak de sig i sluttet Trop tilbage ind ad den brede Søndergade.

Her var imidlertid Alt kommet paa Benene; alle Portene var aabnede, hist og her et Vindue slaaet op med flagrende Gardiner. Langs ad Gaden, fra Kælderhals til Kælderhals, fyldtes Fortovene med Træskomændenes og »Pottekonernes« Lerkar og Trævarer. Hist aabnede en gammel rød næset Skomager sin Bod, idet han med et søvnrustent »God Morgen, Mester« hilste over Gaden til sin Ven og Genbo, den tykke Feldbereder, der i godt Humør tog sig en Morgenpris oppe paa Toppen af sin høje Flisetrappe. Her aabnedes forsigtig et Vindue paa første Sal for en kruset Natkappe og et indbundet Høgeansigt, der spejdende lod Blikket

glide op og ned ad Gaden, hvor buttede, rød-kindede Tjenestemøer med store Hankekurve hængende over Armens lange, strikkede Ærmeskaft færdedes til og fra Bagerens Trappe, mens en lille bebrillet og puklet Adjunkt paa udtraadte Sko ilsomt listede hen ad Fliserne med en Bunke Stilebøger under Armen og Hænderne skubbede ind i Frakkeærmerne som i en Muffe.

I Døren til en splinterny Butik, hvis store Glasruder, prangende Skilt og pyntelige Vinduesudstilling tog sig besynderlig fremmedartet ud i disse ærbare, gammeldags Omgivelser, stod en ung Mand med elegant broderede Morgensko og nystrøgen Nankinsjakke. Mellem hans pragtfulde, blonde Bakkenbarter fremblomstrede et medynksfuldt Smil i det Øjeblik, da han saa' Stadens værdige Fædre nærme sig træskoklaprende op ad Gaden. Dog, idet Troppen gik ham forbi, forputtede han Smilet og bøjede respektfuldt sit indsalvede Hoved.

En og anden af de gamle Købmænd besvarede hans Hilsen ved at kaste et overlegent

Blik ind paa hans fikse Vinduesudstilling, der i den sidste Uge havde været hele Byens Samtaleæmne: en mægtig Citronpyramide, omsvævet af forgyldte Dadler og hvilende paa en Sokkel af marmoreret Stangsæbe. Men de fleste af dem fortsatte ganske ubekymret deres Gang op ad Gaden, hvor de nu lidt efter lidt tog Afsked med hinanden for hver ad sin Kant at fordybe sig i deres vildsomme Labyrinter af Studestalde, Tømmergaarde, Kornlofter og store skumle Butikslokaler med tilhørende Skænkebod, ved hvis lange Egeborde Bønder og Havnedragere allerede sad bænkedede i tætte Rader med Dagens første Pæglemaal mellem Hænderne.

Imidlertid havde den unge Salvede atter trukket Smilet frem mellem sine pragtfulde Bakkenbarter. Og idet han stak Hænderne i Jakkelommerne og bøjede sig tilbage paa Hælene, raabte han gennem Butikken ind til sin unge, københavnske Frue, der endnu laa i Sengen med Morgenkaffen foran sig paa Dynen:

»Amanda! Nu forduftede Træskoklubben!«

VI.

Det var den gamle og den ny Tid, der her mødtes — saadan som gamle og ny Tider i Reglen mødes.

Nu er de fleste af den gamle Borger-Garde gaaet bort; og de faa, der endnu er tilbage, har den unge Slægt allerede overbærende glemt. Stille og ubemærkede trisser de om med deres bøjede Nakker og sløvt grublende Blik — som Folk, der har set en Verden ramle sammen over deres Hoveder. Med tavs og sky Forundring betragter de disse straalende Butikker, der har rejst sig i alle Gaderne, Damperne i Havnen, Vareballerne paa Kajen, hele dette nye, travle Liv paa Torv og Brygge, som de ikke forstaar og ikke længer tilhører. Hovedrystende rokker de hjem til deres egne tomme Gaarde og rustne

Brænderier, hvor nu Rotterne holder Hof, — indtil de endelig en Dag finder den saa længe forønskede Hvile i deres Fædres store, snehvide Himmelsenge og køres bort paa en skump-lende Rustvogn, fulgt af en Graver, to Bedemænd, en halv Snes Borgere og en Droske.

Det er den ny Tidsaand, Jærnbane-Aarhundredets hastigt rullende Blod, der omsider har fundet Vej til Jyllands gamle Hjærte og paany bragt det til at svulme. Det er den unge Mand med de engelske Whiskers, det friserede Haar og det velvillige Smil, der har knust de gamle Kæmper under sin broderede Morgensko. Det er de store Spejlglasruder, de lokkende Citronpyramider, Kommis'ernes belevne Spillen, alle disse smaa galante Artigheder i Smil, Buk og forbindtlige Øjekast, der lidt efter lidt har erobret Sindene, og som endog det fede Oplands sølvbeslaaede Bønder tilsidst har foretrukket for de Gamles faderlige Omsorg og blodige Despoti.

En gammel Randersianer, der efter mange Aars Fravær ser sig omkring i disse nu saa livligt befærdede Gader, hvor militært unifor-

merede Politibetjente med hvide Handsker staar Vagt paa Hjørnerne, og hvor modepyntede Damer og himmelblaa Dragonløjtnanter spejler sig i Butiksruderne, ... eller som om Eftermiddagen mellem fem og syv søger ud i de smukke offentlige Lystanlæg østen for Byen, hvor i fordums Dage Borgernes trivelige Madammer traskede ud med deres velspækkede Madkurve for efter Maaltidet at høre Fuglene synge, men hvor nu Embedsmænd og unge Grosserere med deres Fruer promenerer omkring til Tonerne af de nyeste Operettemelodier, — — han kan i sin Overraskelse næsten tro sig hensat til en ganske fremmed By.

Endog i Borgerklubben — dette en lille Byes sædvanlige Pulterkammer for Fortidens skimlede Efterladenskaber — er de gamle Tyranners Bondetobak og Staldduft forlængst luftet ud. Her, hvor de hver Aften sad med deres Merskumspiber og dampende Punsche-glas og huggede Kortene i Bordene under drøje Eder ... her sidder nu adstadige Kontormænd og spiller en forsigtig Whist til en Cigar og en Mavebitter, mens unge Sagførere,

unge Handlende, unge Læger — Byens lille toneangivende Klike — breder sig i Sofaerne som Borgervellets og det fremblomstrende Kulturlivs sande Bærere.

Man maa i det mindste op i de afsides beliggende Smaagader paa »Nordre Bakke« og omkring »Slyngborgtoften« for atter at fornemme et Pust af Fortids stille Liv og stille Lykke. I disse fjerne Kroge, hvor Stadens Larm dør bort, og hvor Græsset gror fredeligt mellem de toppede Sten, kan man endnu hist og her se en aldrende Haandværksmester sidde paa en lille grønmalet Bænk ved Siden af sin Forstuedør og eftertænksomt nyde sin Aftenpibe, mens busserunneklædte Smaapiger i uforstyrret Sorgløshed danser Kringlekran midt paa Kørebanen.

Eller man maa ned i hine mærkelige gamle Smøger og Smug — Peberslippen, Provstegyden og hvad nu de andre hedder — der som et helt forglemt Kvarter, indelukket mellem Pakhusgavle og høje Mure, lever et eget hemmelighedsfuldt Liv bag den inderste Brygge. I disse snevre, ubeboede, solforladte

Krinkelgange, mellem disse fugtige og nøgne Mure, der kaster Lyden af den vandrendes Skridt tilbage med et hult klingende Ekko, og som fra gabende Lemme og tomme Luger forfølger ham med en spøgelseagtig Stirren, — her synes selve Middelalderen at have forputtet sig med al sin Skummelhed og klamme Uhygge. Man vilde slet ikke forbavses syndeligt, om man midt i Stilheden pludselig saa' en af Fortidens smudsige Lübecker-Pebersvende (der havde deres Boder her) kigge ud bag en halvaabnet Dør med sit listige Snogøje. Dette Halvmørke, disse halvt fortærede Bjælkehoveder og tungtludende Tagskæg hidser Fantasien; og idet man atter naaer ud i de lyse og befærdede Gader, trækker man Vejret med en befriende Fornemmelse, som om man var steget op fra en muggen Gravkælder.

VII.

Hvad det dog har været for en underlig overgemt By, og hvor det var et besynderlig forældet Liv, der indtil for ikke saa mange Aar siden levedes i denne gamle Laksestad! Jo længere jeg drev omkring i Byens forskellige Kvarterer; jo mere levende Skikkelser og Begivenheder fra Barndomsdagene dukkede op i min Erindring, des oftere maatte jeg spørge mig selv, om jeg ikke bedrog mig, om jeg virkelig selv havde oplevet hine halvt middelalderlige Tider, . . . om jeg ikke forvekslede mine egne Minder med Fortællinger, jeg som Barn havde hørt berette af gamle Folk.

Var der virkelig ikke hengaaet en Meneskealder siden hin mørke Vintereftermiddag, da den tykke Maren Dass under Beboernes glade Jubel blev trukket døddrukken gennem

Dytmærsch-Strædet af en Sværm hujende Dreng, der ved et langt Reb slæbte hende efter sig gennem Gadesnavset, saa hendes oppustede Legeme hoppede paa den toppede Stenbro som en stor Bylt Klæder, mens Pjalter af hendes Skørt og Blod fra hendes forstødte Ansigt blev liggende efter hende henad Gaden?

Var det ikke længer siden, at den gamle gale Frøken, ogsaa kaldet den »hvide Dame«, Børns og unge Pigers Skræk, trippede skældende og smældende gennem Byen, løftende med den ene Haand Skørterne op over sine hvide, slunkne Strømpeskafter, mens hun under rasende Fagter truede med sin sorte Ibenholts-stok ad enhver, der kom i hendes Nærhed?

Og »Messias!« . . . Lyslevende saa' jeg atter for mig denne gaadefulde Olding, denne gamle, afsindige Nordmand, der — Gud véd hvordan! — var havnet her i Jyllands Midte. Iklædt mørkeblaa Livkjole med forgyldte Knapper, gule Nankinsbukser og alenhøj Silkehat, med brusende Kalvekrøs i Brystet, lange, pibede Manchetter og det hvidgule Haar hængende som en Paryk af Høvlspaaner ned over Nakke

og Skuldre, stavrede han frem midt ad Gaden uden at lade sig anfægte af den larmende Drengesværm, der altid fulgte ham i Hælene. Hist og her standsede han udenfor et Hus, udfoldede med sin ringbesatte, af store gule og røde Stene funkende Haand et mægtigt Dokument og begyndte med skælvende Gammelmandsrøst og i et Sprog, hvoraf kun enkelte Ord kunde forstaas, at oplæse en aaben Henvendelse til Gud, til Kristus eller Kongen, — alt mens Byens Borgermænd i Træsko og Støvler gik smilende forbi paa Fortovet og herfra tilraabte ham et opmuntrende:

»Raav højere, Messi's. Hejsen ka' Worherre it hør' ham!«

Men frem for alt var der ét Billede, én Erindring, hvorved min Tanke med Forkærlighed dvælede. Det var Mindet om Garnisonens Revy paa Fredrikspladsen, naar Kongen holdt Fødselsdag.

Paa det store Torv stod Dragonregimentet opstillet med Solen lige i Øjnene. De snorlige Rækker af lyseblaa Ryttere, de sølvskinnende Hjelme, de udtrukne Klinger, Standar-

terne, som Fjendens Kugler havde sønderflænget, Officerernes Gallauniformer og »Musikkens« blanke Messinginstrumenter, Alt indrammet af et forventningsfuldt Publikums uroligt bølgende Masse . . . det var et Syn, som i hin Tid, kort efter den ulykkelige Krigs Afslutning, fik selv Børnenes Hjærter til at svulme højt i patriotisk Begejstring.

I et Hjørne af den Del af Torvet, som Politibetjent Raffenstein og tre Natvægttere med Blikskilte paa Brystet holdt afspærret for den skuelystne Folkemængde, stod Byens Honoratiores, Byraadet og Embedsmændene; de sidste i guldbroderede Uniformer og med Glacéhandsker. Størst Opsigt vakte her Byens populære Brandmajor — til daglig Skorstensfejermester — prydet med en mægtig trekantet Hat fra Frederik den Sjettes Tid, brandgul Pompon og Slæbeslire; samt den urgamle, krumbøjede »Stadthauptmann« — en allersidste Levning fra den henfarne Slægt — der regelmæssig ved denne Lejlighed følte det som sin Soldaterpligt at forlade sin Sygestol og indfinde sig her paa Loyalitetens Alarmplads — i fuld

Gallauniform, iført den gamle Borgervæbnings skarlagensrøde, højt vatterede Officerskjole med korte Skøder og store Rabatter.

En af de sidste Gange, jeg overværede denne Højtidelighed, forefaldt der en Begivenhed, der i og for sig var ganske betydningsløs, og som jeg da heller ikke i mange Aar havde skænket en Tanke, men som nu med forunderlig Klarhed dukkede op igen i min Erindring og fyldte mit Hjærte med en besynderlig Uro. Hele Scenen huskede jeg pludselig saa nøje, som om den var foregaaet for et Par Dage siden.

Foran anden Eskadron paraderede en i Byen meget omtalt Ritmester von Mohrhof, en kæk og smuk, men meget udsvævende Officer, hvis mørke Krigeransigt og kulsorte (Misundere sagde sværtede) Moustache havde vakt en sand Elskovsstorm i de unge Pige-hjærter. Han var kommen hertil efter Krigen og havde med udfordrende Ugenerthed ført alle Feltlivets Uregelmæssigheder og vilde Vaner med sig til den fredelige Spidsborgerby. Utallige var de Historier, der fortaltes om

hans Erobringer hos de Skønne. Det var ingenlunde nogen helt ualmindelig Overtro, at han maatte være i Besiddelse af »hemmelige Midler« til at vinde Kvindernes Gunst, . . . det var den eneste Maade, hvorpaa man kunde forklare sig, at endog Damer af Byens og Omegnens bedste Familjer udsatte deres Rygte for hans Skyld, endda det var vitterligt, at han havde tabt Ungdommens første Friskhed, ja efter en udbredt Mening endog bar en »lille Plade«.

Nu holdt han dér paa en uroligt dansende Graaskimmel, — smilende, med Haanden krigerisk støttet paa Laaret, og kastede et sidste Mønstringsblik ud over sin Skare. Thi endnu manglede Obersten, hvem man allerede en Tid havde ventet paa, og som ikke plejede at forhaste sig.

Selv stod jeg hin Dag som en tyk, trettenaars Dreng sammen med et Par Kammerater midt i Tilskuersværmen. Al min Opmærksomhed var efterhaanden bleven samlet paa en Skikkelse, som jeg havde opdaget i min Nærhed, — en lille, bebrillet Mand med

et skægløst Skruptudseansigt, hvori der sad tre-fire Kødvorter, og med en Fortykkelse over Ryggen, som man vel ikke kunde kalde en Pukkel men i hvert Fald en unaturlig høj Skulder.

Det var en vis Adjunkt Hammer, en begavet, ja efter Sigende en højlærd Mand, en stor Sproggransker, men en lige saa stor Pedant, hvis Vaners Regelmæssighed havde givet Anledning til det Ord om ham, at han ikke forrettede selv de nødtørftigste Ærinder uden først at raadføre sig med sit Ur.

I sin Klædedragt lignede han en Præst. Han bar lang, sort Skødefrakke, flad Silkehat og sorte Handsker, gik altid med Galosker og med en Paraply under den højre Arm. Hele hans Holdning og Mine røbede en frastødende Selvfølelse blandet med gammeljomfruagtig Perentlighed.

Om denne gustne Bogmaddike, der hidtil havde siddet nedgravet mellem græske og latinske Leksika og røbet den samme hofærdige Sky for Damer og Damers Selskab som for grammatikalske Bommerter . . . om denne

Mand vidste hele Byen, at han pludselig var kommen for Skade at forelske sig indtil Vanvid i den ganske unge Frøken Ankersen. Det var en Tildragelse, der havde vakt den største Opsigt og Spænding i vide Kredse. Thi vel var Frøken Ankersen Datter af en af Byens mindre og uformuende Købmænd, men til Gengæld var hun ubestridt en af de smukkeste og mest beundrede i den Overflod af unge smukke Damer, der i hin Tid med Rette var Randers Stolthed.

Desuden var hun netop den, for hvem ogsaa Ritmester v. Mohrhof i den sidste Tid tydeligt havde røbet sin Interesse. Ved det sidste Borgerbal i Klubben — hvor Adjunkt Hammer, opflammet af Kærligheden, for første Gang optraadte som Balkavaler og til almindelig Munterhed tumlede afsted over Gulvet som en Hat i en Østenstorm, — havde Ritmesteren hele Aftenen med sin dristige Lige-gyldighed for Folks Omdømme snappet Frøken Ankersen bort lige for Næsen af alle Herrerne. Adjunkten havde været ude af sig selv af Raseri, og Kapellan Sørensen, Provisor Spreckelsen og

alle hendes øvrige Tilbedere var tilsidst geraadet i en saadan Forbitrelse, at det paa et hængende Haar var udartet til Haandgribeligheder.

Denne Adjunkt Hammers triste Skæbne var Grunden til, at jeg hin Dag blev ved at iagttage ham med en saa levende og oprigtig Medfølelse.

Endelig ankom Obersten, fulgt af sin Adjutant.

Hans Tilsynekomst vakte straks en temmelig respektstridig Munterhed blandt den forsamlede Gadeungdom, hvorfor Politibetjent Raffenstein vendte sig om imod den med et strengt Blik og hviskede: »Stille, Drenger!« Oberstens Person var nemlig af et saadant Omfang, at man kun med Møje kunde finde en Hest, der var i Stand til at bære ham. Desuden havde han en Ansigtssfarve som en røget Skinke og en stor Bomuldstot i hvert Øre.

Efter at have hilst paa de tilstedeværende Avtoriteter, red han hen for Fronten af sit Regiment, blottede sin Klinge og udbragte derpaa i syv Ord og med en Stemme, som galdt det om at opvække Døde, et Leve

for Majestæten, der besvaredes med svingende Sabler og taktfaste Hurraer af Soldaterne samt af mindre disciplinerede, men ikke mindre op-rigtige Leveraab fra den øvrige Forsamling.

Derefter fremtraadte en benradmager, glat-raget Mand, Byens Borgmester, der med und-selige Manerer blottede et lillebitte skaldet Hoved og begyndte paa en Tale, hvoraf ingen, end ikke de nærmeststaaende, kunde høre et Muk. Til dette Uheld bidrog to vrede Hunde, der midt under Foredraget fór ind paa den afgrænsede Del af Torvet og her opførte en vild Runddans under Hysten og Bjæffen. Paa et Vink fra Politifuldmægtigen skred Betjent Raffenstein med embedsmandsmæssig Alvor over Torvet for at fjerne Urostifterne. Men hans Bestræbelser førøgede blot Dyrenes Ra-seri. Idet den ene bed sig fast i den andens Nakkeskind, fór de lige ind mellem Soldater-rækkerne og fik Hestene til at fnyse og stejle, saa det et Øjeblik saa' helt betænkeligt ud.

Imidlertid var Borgmesteren bleven staa-ende som fastgroet til Torvets Brosten og havde uforstyrret fortsat sin Tale, der i det

hele syntes aldrig at skulle faa Ende. Adskillige af Tilhørerne begyndte allerede at trække bort, blandt andre Adjunkt Hammer, der rimeligvis ikke længer kunde udholde Synet af sin sejrbevidste Rival. Saadan tænkte jeg i hvert Fald, da jeg fra min Plads saa' ham liste besynderlig duknakket bort.

Med ét standsede han som ved et Ryk, og idet jeg fulgte Retningen af hans Blik, blev jeg pludselig selv greben af en heftig Sindsbevægelse og følte Blodet strømme mig hedt til Kinderne.

Lidt borte fra Folkemængden stod to unge Piger med hinanden under Armen, begge klædte i omfangsrige Krinolinekjoler, korte Jaqueter og smaa Blomsterhatte paa de store Chignonen, der var Datidens Mode. Den ene var lang, mørk og grim, den anden omtrent af Middelhøjde, meget smuk, barnligt blaaøjet og ganske lys, næsten gyldenlys.

Denne sidste var den unge Frøken Ankersen, Eleonora Ankersen, Adjunktens Tilbedte, Ritmester v. Mohrhofs forventede Bytte og — hvorfor skjule det nu efter saa mange Aars

Forløb? — Genstanden for min egen sværmeriske Drengeforelskelse.

Hvordan hun i det enkelte saa' ud? Næsens og Pandens Form, Læbernes Tommemaal o. s. v.? Jeg er skam ikke i Stand til at sige det. Men hvortil hjælper ogsaa et Signalement? Jeg erindrede af hendes Ydre, foruden Haarets og Øjnenes Farve, egentlig kun, at hun var hvid rød af Ansigt og — skønt næppe atten Aar — yppig som en ung Moder. Derimod huskede jeg ganske tydeligt det Indtryk af noget uendelig blidt og yndefuldt og rørende troskyldigt, ja — Gud forlade mig Ordet! — næsten en Smule enfoldigt, som Synet af hendes lyse Skikkelse frembragte. »Guldlammet« havde man kaldt hende som Barn, og jeg erindrede, hvad der saa ofte var bleven fremført til hendes Ros, at hun, skønt en Smaakøbmands Datter, aldeles ikke var bleven fordærvet af den Forgudelse, som hun havde været Genstand for blandt Herrerne lige siden den allerførste Gang, hun som Voksen deltog i Juleballet i Borgerklubben. Tværtimod. Med hele sit lidt forskræmte Væsen røbede hun, hvor ulykke-

lig hun følte sig over de mange opspilede Mandfolkeøjne, der altid stirrede paa hende, fulde af Appetit, — hvor raadvild og ganske uforstaaende hun værgede sig i Kampen mod unge og gamle Mænds halsende Begær, som hun alle Vegne opvakte omkring sig.

Der var rigtignok dem, der mente, at denne Ufølsomhed for Herrernes Hyldest havde en anden Aarsag . . . den nemlig, at hun i Stilhed gik og bar paa en trofast Kærlighed til en ung, smuk Student, en Fætter til hende, som for et Aarstid siden havde været her i Besøg om Sommeren og den Gang sejlet meget sammen med hende paa Aaen, men som ikke siden havde ladet noget som helst høre fra sig. Enkelte Skumlere tilføjede endog, at den gode Fætter vistnok paa en højst uheldig Maade havde misbrugt sin Kusines alt for store Godtroenhed. Dog, den almindelige Mening havde forlængst nedslaaet denne Mistanke, der kun en ganske kort Tid havde formaaet at udelukke den unge Pige af Byens gode Selskab. Ganske vist, hun havde vist sig i høj Grad uforsigtig i Omgangen med sin Fætter, der

var en Døgenigt, en overspændt Fusentast uden solide Grundsætninger. Men hun var den Gang ikke stort mere end et Barn, og det var overhovedet hendes svage Side, at hun aldrig kunde samle Mod til med tilstrækkeligt Eftertryk at tilbagevise sine Tilbedere, end ikke dem, der kompromitterede hende ved deres Lidenskabelighed. Hun havde altid saa daarligt kunnet bringe over sit Hjærte at forvolde noget Menneske Sorg, havde fra Barnsben haft en sand Skræk for vrede eller blot fornærmede Ansigter. Allerede i Skoletiden var det ligefrem blevet til et Mundheld mellem hendes Kammerater, at Eleonora ikke kunde sige nej.

... Adjunkt Hammer vilde gaa forbi de to Damer med en stum Hilsen; men den grimme, mørke af dem, den altid overgivne og slagfærdige Frøken Dorothea Nielsen, standse ham, idet hun sagde:

»God Dag, Hr. Adjunkt — og glædelig Kongens Fødselsdag!«

Jeg havde forladt mine Kammerater og med bankende Hjærte nærmet mig nogle Skridt,

og nu saa' jeg, hvordan Eleonora Ankersen angstfuld rykkede sin Veninde i Armen, som om hun vilde sige: »Gud, Thea! Hvor tør du dog!«

Adjunkten var atter standset. Gennem sine cirkelrunde Brillglas stirrede han maa-bende fra den ene til den anden af de to Damer uden at sige et Ord. Den dristige Pennehelt, der i en berømt Afhandling, for hvilken han var bleven belønnet med Universitetets store Guldmedalje, havde sønderlemmet selve Ciceros Veltalenhed — han stod dér slagen med Stumhed overfor et ungt, enfoldigt Pige-barn, forvirret som en Skolepog, der er bleven greben i en »Fisk«. Ja, i sin Forfjamskelse troede han endog, at det var Eleonora, der havde tiltalt ham, og svarede derfor, da han endelig fik sit Mæles Brug:

»Jeg takker ... i lige Maade, Frøken Ankersen!«

»Hvad for noget? Kalder De nu mig for Frøken Ankersen!« lo Frøken Nielsen. »Nej, véd De hvad, Hr. Adjunkt! Skønt lærde Herrer jo har Lov til at være lidt distrahit, kunde man

virkelig fristes til at bruge det gamle Ord, at hvad Hjærtet er fuldt af o. s. v.«

Eleonoras Kinder blussede som en Ild. Hun kneb sin Veninde i Armen og vilde trække hende bort.

I det samme vaagnede Adjunkten af sin Distraktion. Idet han lettede en Smule paa Hatten, tilkastede han begge Damerne et koldt og foragteligt Blik og sagde:

»Jeg undskylder Dem, Frøken Nielsen! Jeg véd jo, at Synet af Militær gjerne sætter Dem i en overstadig Stemning! . . . Jeg anbefaler mig!«

Derpaa fortsatte han sin Vej med bred Mund og højt opløftet Næse.

Eleonora havde trukket sig ud af sin Venindes Arm. Hun var tydelig stødt og sagde, mens Folk rundt om raabte Hurra efter Borgmesterens endelig afsluttede Tale:

»Jeg vil sige dig, at det var stygt af dig, Thea! Jeg kan ikke forstaa, at du altid kan være saa glad til at gøre Nar af Folk. Det er dog ikke rigtigt.«

»Man skulde virkelig tro, mit Lam, at du

var begyndt at blive et Ko'n skudt i den opblæste Pedant! Maa jeg spørge dig, er det hans Pukkel eller hans store Koøjne, du har forliebet dig i?»

»Aa, hvor du snakker, Thea! ... Man kan vel have ondt af et Menneske, som alle skal gøre Nar af, uden at være forelsket i ham.«

»Troer du?»

»Om jeg troer!« udbød Eleonora og saa ganske forfærdet op paa sin Veninde. — »Aa, jeg vil slet ikke længer snakke med dig ... du er jo helt forrykt i Dag, Thea! Kom, lad os gaa!«

Af denne Samtale, der førtes i den randersianske Borgerdialekt, som røbede Slægtens nære Afstamning fra Omegnens Bonde, hørte jeg hvert et Ord. Hvem lægger nemlig Mærke til saadan en tyk trettenaars Dreng, der springer omkring med sin Boldt, som om han heller ikke selv i mindste Maade tænker paa at blive bemærket? Og hvor mange falder det ind, at saadanne smaa Fyre er Mestere i Forstillelseskunst og med oprejst Hoved og et frejdigt Smil kan skjule en ulykkelig Lidenskab, der vilde

skaffe mangan fuldvoksen Mand en Gulsot paa Halsen.

Den grimme Frøken Nielsen var bleven ved at le. Hun stak indsmigrende sin Haand ind under Eleonoras Arm, saa' hende smilende ind i Ansigtet og sagde:

»Maa jeg sige dig noget?«

»Hvad vil du sige mig?«

»Noget . . . noget meget fortroligt.«

»Du er altid saa underlig, Thea! Hvad er det nu igen?«

»Ja, men du maa ikke blive vred?«

»Det véd du jo godt, at jeg aldrig kan blive paa dig. Sig mig bare, hvad det er!«

»Det er . . . at dersom jeg var i dit Sted . . . saa vidste jeg nok, hvem jeg vilde forelske mig i.«

»Ja saa! I hvem da?« spurgte Eleonora ganske ulykkelig.

I det samme aabnede der sig et Gab i Folkemassen, Højtideligheden var til Ende, og under larmende Musik drog Soldaterne bort fra Festpladsen. Foran anden Eskadron glim-

rede Ritmester von Mohrhofs araberbrune Krigerskikkelse.

»I ham dér!« hviskede Frøken Nielsen og viste med glinsende Øjne op imod ham.

»Aa ... lad os bare gaa!« sagde Eleonora pludselig urolig og med det trætte, halvt grædefærdige Udtryk, som i den sidste Tid var bleven mere og mere fremtrædende hos hende.

»Nej, véd du hvad, min Pige — nu vil vi virkelig se dem trække her forbi. Det er et storartet Syn!«

Et Øjeblik efter red Ritmesteren forbi dem i Spidsen for sin Deling. Med sine kulsorte Øjne saa' han fast ned paa de to Damer, navnlig paa Eleonora, hvem han smilende ligesom overskyggede med sin utilslørede Attraa. Samtidigt sænkede han langsomt sin Klinge dybt mod Jorden.

»Er han ikke storartet!« hviskede Frøken Nielsen. »Det kalder jeg da endelig et Mandfolk! Det maa du dog indrømme mig, min Pige, at han er ikke til at holde ud for Dejlighed!«

Hvor brændte ikke Stenbroen under mine Fødder i dette Øjeblik! Blodet susede mig

forbi Ørene, jeg saa' rødt for mine Øjne. Jeg kunde have hugget begge mine knyttede Hænder i Ansigtet paa denne fladnæsedede Forfører-ske, der for at tilfredsstille sin egen indeklemte Lidenskab vilde friste sin uskyldige Veninde til det Fejltrin, hun selv manglede Mod — eller maaske snarere Anledning — til at begaa.

Og dog ... aldrig kunde jeg have tvivlet om Eleonoras Standhaftighed. Hellere havde jeg ladet mig træde ihjel under Ritmesterens egen Graaskimmel end blot et Øjeblik at have huset en saa skrækkelig Mistanke. Nu, da jeg efter mere end tyve Aars Forløb genkaldte mig Eleonora Ankersens sørgelige Historie, kom jeg til at tænke paa, at dette Møde paa Kongens Fødselsdag og Venindens Fristerord maaske alligevel ikke havde været ganske uden Indflydelse.

Derfor blev Erindringen om denne Scene ved at forfølge mig paa min ensomme Vandring gennem min Barndomsbys Gader og stemte mig tilsidst helt sørgmodig.

VIII.

Nede ved Gudenaen, helt nede bag den gamle Kaag-Brygge, ligger et lille rødt Hus, som er velkendt af alle Randersfolk. Foran Muren staar en Bænk, og paa denne sidder ofte Hyttens Beboer, en ældre Mand . . . nej en Flodgud, muskelstærk, rolig og mild, et fuldtro Billede af den jydesindige Strøm, ved hvis Bred han har opslaaet sit Pavlun.

I en af de første Eftermiddagstimer kom jeg derned og naaede ubemærket næsten helt hen til ham. Først da jeg traadte ham ganske nær, løftede han Hovedet op fra Haanden og saa' paa mig med et Par store, ferskvands-blaa Øjne.

Derpaa sagde han roligt, uden synderlig Overraskelse, og idet han i et barnemildt Smil blottede et Maskineri af hvide Kæmpetænder:

»Hva' . . . det er jo . . .«

Han havde virkelig genkendt mig.

Jeg tog Plads paa Bænken ved Siden af ham, og ganske som i gamle Dage fik vi os en sindig Passiar om mange Herrens Ting mellem Ebeltoft og Mariager. Især talte vi om hans »Rollinger«, d. v. s. den lille Eskadre af smaa Baade, der laa og vippede ved Bolværket som et Kobbelt utaalmodige Hunde. Manden var nemlig Baadebygger og skaffede sig en Bifortjeneste ved at udleje »Lystfartøjer«.

Til sidst sprang jeg ned i en af Jollerne og fik sat Sejl op.

»De skal ikke vente mig tilbage for det første,« sagde jeg. »Jeg gaar op over Fladbro og bier et Steds deroppe indtil Aftenstid, naar Vinden har lagt sig. Saa kan jeg i Nat lade mig drive hjemad med Strømmen.«

»Aa ja saamænd . . . det kan jo nok la'e sig gøre, det!«

»Ja, lad saa kun gaa, Olufsen!«

Men just som den Gamle med sin Jætte-

fod vilde støde Baaden fra Bolværket, faldt der mig Noget ind.

»Aa, vent et Øjeblik! Sig mig, De kendte naturligvis i sin Tid hende . . . Frøken Ankersen . . . Eleonora Ankersen . . . De husker nok hende, der en Gang sejlede saa meget med sin lange Fætter, hvad der kom saa megen Snak af.«

»Ankersen? Datter af salig Købmand Ankersen paa Vestregrave?«

»Javel! De erindrer nok, at det siden gik hende rent forkert . . . hun havde den slemme Historie, De véd. Men hvordan gik det egentlig til? Jeg kan ikke længer huske de nærmere Omstændigheder.«

»Ja, hvordan var det nu?« sagde Olufsen og skubbede sin brede Sømmandshat bag i Nakken for at klø sig med alle fem læderbrune Fingre oven i sin kridhvide Skaldepande. »Det var jo ham, den gale Ritmester, — ham, Mohrkopf, som de kaldte ham.«

»Ja vel! Men hvordan gik det egentlig til? Jeg forstaar ikke —«

»Ja, Gu' véd! Der var saa mange Fruen-

timmerhistorier den Gang, saa En maa undre sig over, hvordan Vorherre selv vil kunne hitte Rede i dem paa Dommens Dag.«

»Naa, det kan for Resten ogsaa være lige meget! . . . Ja ja, paa Gensyn da! Lad kun gaa, Olufsen!«

Jeg stak Sejlet ud for Vinden og strøg afsted — egentlig glad over, at jeg Intet havde faaet at vide. Jeg var overbevist om, at jeg derved lettere vilde kunne løsrive mine Tanker fra det Spind af gamle Minder, hvori de i de sidste Dage var bleven saa fast hildede, at det næsten begyndte at blive mig generende. Formaalet med denne Eftermiddags-Udflugt var netop at sejle mine Tanker flot. Jeg havde blot i sidste Øjeblik ikke kunnet modstaa Fristelsen til at fritte den gamle Baadbygger.

Det varede nu virkelig ikke længe, før jeg fik ganske andre Ting at tænke paa.

Det er nemlig saa sin egen Sag at styre en Sejlbaad op ad Gudenaen. Fra hvad Kant Vinden end blæser — hvert Øjeblik tvinges man til paa Grund af Aaens slangeagtige Slyngninger at krydse op imod den

stride Strøm, ofte i et Løb af kun et Par Baadlængders Bredde. Bedst som man sidder ved Roret med en bekvem Sidebrise og i sorgløs Ro smøger en Pibe Tobak, drejer Aaen op imod Vinden, Sejlene begynder at klapre, og Strømmen faar Magt.

Det gælder da i Hast at hale ind paa Skøderne og »lade falde« saa meget, at Baa-den faar Fart til at gaa over Stag. Men dette er her — med kun faa Alen Vand paa begge Sider — ikke Hvermands Sag. Løjer Vinden lidt af under Vendingen, eller indtræffer det ringeste Uheld under Manøvreringen, presser Strømmen paa med en studestædig Kraft, der mangen Gang kan blive skæbnesvanger for en ærekær Idrætsmand, som af gammel Erfaring véd, at der altid rundt om paa Engene staar Folk, der med skadefro Smil følger ham i hans Kamp mod Elementerne. For ikke at trænges tilbage griber han i sin Fortvivlelse fat i Breddens Siv, tvinger Stævnen og den klaprende Fok op imod Vinden, haler sig Huden af Fingrene paa Skøderne, bander, stønner, skummer af Raseri. Men Sejlet vil ikke over,

Baaden lystrer ikke Ror. I det kritiske Øjeblik slaar saa Storsejlet ham Hatten af Hovedet, en Aare ruller ud . . . og inden han faar sanset, tager Strømmen Magten over Fartøjet og fører det i et Nu et langt Stykke ned ad Aaen.

Andre Steder gaar Sejladsen til Gengæld des fredeligere. Paa enkelte Punkter udvider Aaen sig nemlig og danner store Søer, saa rolige og blanke som en Mølle-dam og fuldkommen overgroede af mandshøje Siv. Kun et Par smalle Sejlløb holdes ved Kunst aabne gennem den tætte, mørke Skov af slanke Rør, der drømmende spejler sig i de umærkeligt glidende Vande. Man faar paa disse Steder uvilkaarlig en Fornemmelse af at glide ind i en fortryllet Verden. Man kan blive ganske beklemmt om Hjærtet, naar man saadan sidder ene og lytter til Sivenes aandeagtige Hvisken og i Forbifarten stirrer ind i Æventyrskovens grønlig Tasmørke, hvor man selv ved højlys Dag synes at se hvide Glimt af flygtende Nymfelegemer. — Et Ly for et Par Elskende!

Efter en god Times Sejlads naaede jeg op

til Fladbro Kro, et almindeligt Landevejsbedested, hvor jeg — følgende god gammel Skik — forfriskede mig med en Flæskekage og en Bøtte Tykmælk. Her forlod jeg Gudenaaen for at trænge ind i Landet ad en anden Vej, nemlig gennem en Aa, der hedder Skjern Aa, og som netop her optages i Østjyllands store Hovedaare.

Naar jeg titulerer dette Vandløb »Aa«, giver jeg det høfligst alt, hvad det paa nogen Maade kunde tage imod. Egentlig var det ikke for mere at regne end en stor Bæk, men saa til Gengæld en Bæk, der var lumskere og mere ondskabsfuld end nogen Aa i hele Verden.

Dette være sagt, ikke alene paa Grund af den bændelormsagtige Maade, hvorpaa det kroede og krympede sig frem gennem den flade, fede Engbund, hvori det havde gnavet sig ned. Men som om det fuldt bevidst — besat af Dværgnaturers hævnghærrige Skadefryd — lagde an paa at drille og fortumle enhver, der havde ladet sig vildlede af dets ringe Vækst og uanselige Udseende, skiftede

det hvert Øjeblik Karakter. I Begyndelsen strøg dets Vande kattedekælent langsmed Engens Blomsterbred, troskyldigt missende mod Solen. Men pludselig rejste de Børster, hvæste og sprang frem som et helt lille Vandfald. Andre Steder skød Aaen Ryg i Form af en stor Sandbanke, der havde lagt sig tværs over Løbet, saa jeg maatte trække Strømper og Sko af for at hale Baaden over. Og ikke tyve Skridt derfra flød den atter tung og dorsk som Olie henover favnedybt Mudder, hvori ikke selv den længste Aare kunde finde Bund.

Der var noget af det samme lunefuldt omskiftelige over det Landskab, hvorigennem Aaen krumbugtede sig. Ved Udløbet i Gudenaaen bredte Engene sig i endog usædvanlig Magelighed til begge Sider, og Drifter af stort Slagtekvæg soppede om til op over Knæene i det saftigste Græs. Men efterhaanden trængte Bakkerne sig frem fra Nord med bratte, nøgne Grusskrænter, ja hist og her stak Lyngen sit mørke Aasyn frem mellem de dyrkede Agre — som strøg der allerede her

et Pust fra Heden hen over det frodige østjyske Landskab.

Træt af den besværlige Sejlads tøjrede jeg tilsidst min Baad ved Bredden og begav mig til Fods ind i Landet.

Efter en Times Tids Forløb befandt jeg mig mellem en Samling øde, mørke Lynghøjder, et fuldkomment Ørkenland, i hvis alvorsfulde Slugter en enlig Bondemand agede møjsommeligt frem med knirkende Hjul og søvnige Stude gennem Vejens foddyste, glohede Sand. Men pludseligt bredte en Bøgeskov sig sællandsk frodig for Enden af Vejen. Et friskt Kildevæld af Toner — Mejsers og Bogfinkers overgivne Sladren — strømmede ud fra dens Løv. Store, mætte Krager sad og dovnede langs Skovbrynet, og inde i de kølige Skygger rislede smaa muntre Skovbække klingende hen mellem Bregner og mosklædte Skrænter.

Det var Fousingø Skov — fra gammel Tid et yndet Valfartssted for de skovelskende Randersbeboere. Kørevejen herud tager kun et Par smaa Timer, og paa smukke Sommerdage brydes derfor Skovstilheden ofte af Vogn-

raslen og Piskesmæld paa Hverdage
fra en eller anden enlig Landauer med en
Kancelli- eller Justitsraadsfamilje, der vil ud-
søge sig en Siddeplads under en Bøgegruppe
for ved en beskeden Eftermiddagskaffe at nyde
Naturen, som det sig anstaar aandeligt ud-
viklede Mennesker, . . . paa Festdagene derimod
af hele larmende Vogntog, der fra den tidlige
Morgen holder deres Indtog med Faner og
fuld Musik og hensynsløst spreder det glade
Indhold af Mennesker og bugnende Madkurve
ind under Træerne.

IX.

Jeg søgte ind i Skovens Tykning for at oplede et Skjul, hvor jeg kunde finde en Smule Erstatning for to søvnløse Nætter i Hotellets lumre Værelse.

Intet Sted sover man saa kongeligt som midt i en stor Skovs dybe Ensomhed. Aldrig vaagner man mere forfrisket, aldrig er Faldet fra det luftige Drømmerige til Virkelighedens muddergraa Verden mindre smerteligt, end naar man slaar Øjnene op under susende Trækroner og højt over de højeste Toppe ser det langsomt kredsende Høgepar, der har vækket En med sine Elskovsskrig.

Det er først i det næste Øjeblik, at man ængstelig ser sig omkring med en knugende Fornemmelse af at have trængt sig ind paa Enemærker, hvor Menneskets Aand er bleven

landflygtig, og hvor hans Fodspor forfølges af usynlige Væsners Forbandelser.

Jeg fandt snart et mageligt Leje paa en blød Mospude i Nærheden af en halvt udtørret Kilde . . . og dog var det mig ikke muligt at finde Hvile. Netop som mine Øjne var ved at falde i, kom jeg til at tænke paa, at ogsaa herude havde jeg jo set hende — min Barn-
doms Eleonora.

Jeg kunde temmelignøje genkalde mig i Erindringen, hvorledes Alt var gaaet til. Det var en Sommereftermiddag . . . en ualmindelig hed Dag . . . paa en Skovtur for en Del af Byens unge Damer. Jeg havde faaet Tilladelse til som en Slags opvartende Groom at benytte Pladsen ved Siden af Kusken paa den lange Charabanc, fordi en af mine Kusiner var med i Selskabet. Efter Ankomsten til Skoven drak vi først Chokolade henne ved Hegnshuset hos den gamle Ane Mari' med Krykkestaven og de store Fregner i Ansigtet. Derefter gav Damerne sig til at spille Ring paa en aaben Grønning inde i Skoven. Men Heden var altfor overvældende, Spillet blev

hurtigt opgivet, og man anbragte sig i en stor Gruppe henne paa en Skrænt under en kæmpe-mæssig Eg.

Og hvilken Gruppe!

For tre Ting ejede Randers endnu i hin Tid Landery: for sine fede Laks, sine bløde Handsker og — ikke mindst — for sine skønne Borgerdøtre. Yppige og smilende som det blomstrende Engparadis, der i Aarhundreder havde været Slægtens Hjem, hvide og lyserøde af Huld som Rubenske Nymfer, med blondt, blødt, bølgekruset Haar og en fyldig, blændende Hals, der slog dybe Folder over Kjolelinningen . . . saadan var disse unge Piger, hvis Lov blev sunget fra Skagen til Kongeaaen. Og nu hvilede de dér i doven Ynde paa den mosgrønne Skrænt, Nogle med de brede Sommerhatte hængende i Baand bag paa Ryggen og med Markblomster flettet i Haaret, Alle i lyse, lette Toiletter af disse halvt gennemsigtige Sommerstoffer, hvorigennem man synes at kunne skimte det nøgne Legeme. Kæmpeegens vildt forvredne Grenetag indfangede dem alle i sin mægtige Skygge; men

hist og her mellem Bladene dryssede Lyset ned som en gylden Regn og overstænkede de unge Damer med smaa, runde Solpletter, der skinnede i Skødet af deres Kjoler som Danaës Guldpenge.

Den hele Scene mindede lidt om hine landlige Fester, som et livsglad Aristokratis Kunstnere, de gamle Flamlændere, fremstillede i farvestraalende Billeder. Der var den lattermilde, svanehalsede Olivia, Hertuginde af Arkadien, klædt i Kornblomstblaat med en Buket Margaritter i Brystet. Der var den barmsvulmende, grønligøjede Alma, Fyrstinde af Slaraffenland, i hindbærfarvet Musselin og en mægtig Straahat smykket med hvide Strudsfer. Men frem for Alle var der min egen gyldenlokkede Eleonora, Dronning af Skønhedens, Blidhedens og Trofasthedens forenede Riger.

Hun sad lidt oven over de andre, med Kinden støttet til den runkne Egestamme, og stirrede drømmende op i Løvet. Aldrig havde jeg set hende saa dejlig! Hun var helt klædt i hvidt og bar paa sit blottede Haar en Krans af Valmuer, som Veninderne havde paasat

hende. Som en smykket Brud, omgivet af sine muntert spøgende Brudepiger, ... med Kinden farvet af bange Jomfruelskov ... saadan sad hun dér med Hænderne foldede i Skødet og stirrede smilende op i Løvet. Aldrig havde jeg set hende saa glad og lykkelig! Tænkte hun maaske paa sin Brudgom ... paa Fættteren, som netop denne Sommer havde besøgt hendes Familie og nys forladt Byen. Stakkel! Hun kendte den Gang endnu ikke hans Troløshed ... vidste endnu intet om den Skæbne, der rammer de ulykkelige, som ikke kan sige nej!

En Storm af Latter og Haandklap vakte hende af hendes Drømmerier. Den lystige Olivia havde faaet den Idé, at de alle skulde gaa hen og bade sig i Skovsøen, der laa ganske tæt derved ... et Forslag, der i første Øjeblik var blevet mødt med energiske Protester, fordi det »ved Gud ikke gik an«, men som nu pludselig blev vedtaget under énstemmig Jubel.

Først blev Olivia sammen med en anden af Veninderne sendt ud for nærmere at under-

søge Forholdene; men da de efter faa Minutters Forløb vendte tilbage med den Besked, at der ikke var et Menneske at se i Nærheden, brød hele Selskabet op og stormede ned imod Søen, der laa blot et Par hundrede Alen borte, omkranset af høje Siv og indesluttet af tætte, skjulende Træer.

Forinden var dog en tre-fire af Damerne bleven udstillet som Vagtposter rundt om Søen for at sikre mod en Overtaskelse; og endelig var ogsaa min egen mandlige Ubetydelighed bleven erindret, idet jeg havde faaet strengt Tilhold om ikke at forlade Stedet og ikke at vende Ansigtet mod den Kant, hvor Søen laa.

Hvor følte jeg mig højtidelig og beklemmt i dette Øjeblik, da jeg blev ladet alene under Egetræet sammen med Parasoller, Handsker, broderede Lommetørklæder og alskens Pakkelliker, der laa henkastede paa Skrænten, — omgivet af den store, aabne Grønning, der bredte sig foran mig i fuldt Sollys, rød af Valmuer. Mangen dunkel Salighedsanselse fik mit unge Hjærte til at banke tungt og uroligt, mens jeg sad dér med Hovedet i mine Hænder

og anspændt lyttede til undertrykt Kvindelatter og halvkvalte Skrig og Lyden af tyssende Stemmer, der trængte op til mig gennem Skovstilheden.

Pludselig — netop som jeg syntes at have hørt det første Plask i Vandet — lød der et højt Hvin dernede fra, og et Øjeblik efter hørtes en forvirret Støj af raslende Løv og knækkende Kviste.

Jeg sprang op. Nede mellem Træerne foran Søen myldrede det med hvide Kvindeskikkelser, der brød sig Vej gennem Under-skoven. Var det en Drøm? . . . Alle de Rubenske Nymfer befandt sig i vild Flugt op imod mig!

Enkelte var næsten nøgne, de fleste kun halvt paaklædte. Alle var de blege af Forfærdelse, Nogle skændte med hæse Stemmer, et Par af dem græd . . . Alle havde de Favnen fuld af Klædningsstykker, som de i Skyndingen tabte eller snublede over.

Idet de fik Øje paa mig, udstødte de nye Hvin. Som en anskudt Flok af hvide Hinde spredtes de i et Nu til alle Sider og styrtede

ind i et højt Hindbærbuskads, hvor de forsvandt for mit Blik.

Jeg stod som himmelfalden. Det hele Syn var faret mig saa hastigt forbi, at jeg halvt om halvt troede det et Foster af min ophidsede Fantasi. Jeg havde af alle Skikkelserne kun genkendt Alma den Barmsvulmende, der var løbet aldeles forvildet om i det blotte Underlinned med blegrødt Korset og i denne Dragt havde røbet, at hun med lige saa fuld Ret kunde bære Hædersnavnet Alma Kallipygos.

Jeg fór sammen . . . Atter raslede det i Løvet nede ved Søen. En ældre, fredsommeligt udseende Herre kom gaaende inde under Træerne med en langhaaret Vandhund i Hælene. Da han fik Øje paa min lille Person, kom han hen til mig, lagde det kolde Sølvhaandtag af sin Stok paa min Næse og spurgte smilende, hvad det var for Damer, der besøgte Skoven i Dag. Da jeg havde givet ham tilfredsstillende Oplysninger, lo han lunt og fortsatte derpaa rolig sin Gang, søvnigt fulgt af sin langhaarede Hund.

Der hengik en rum Tid, inden Damerne

igen viste sig; og da de endelig dukkede frem fra deres forskellige Skjulesteder, hvor de havde fuldført deres Paaklædning, begyndte der et livligt Skænderi.

Alle kastede Skylden for det passerede paa Thea Nielsen, — hin høje, grimme Dame, som jeg Aaret efter saa' i Selskab med Eleonora ved Garnisonens Revy paa Fredrikspladsen. Hun havde nemlig staaet Vagt henne paa den Kant, hvorfra den fremmede Herre var kommen, og de fleste paastod rent ud, at hun med Vilje ikke havde varskoet i Tide, fordi det altid morede hende at bringe andre i Fortræd.

Thea, hvem denne Mistanke gjorde ligbleg, forsøgte ivrigt at forsvare sig, og det ene heftige Ord tog det andet. Den tykke Almas kuglerunde Kinder blev røde som Pæoner, mens hun overdængede sin Veninde med Beskyldninger og Skældsord, der aabenbart ikke alle var beregnede for mine Øren. Det saa' næsten ud til, at de to ophidsede unge Piger kunde være kommen i Haarene paa hinanden, dersom ikke Eleonora i sin barnlige Skræk for vrede Ord og lidenska-

belige Ansigter havde kastet sig imellem og stiftet Fred.

»Se dog til, at I kan forliges!« raabte hun og holdt dem begge en Haand for Munden. »Vi er dog kommen herud for at more os.«

»Ja, lad os nu blive fri for mere Vrøvl,« istemte andre. »Lad os komme hen og spille Ring. Nu er det ikke længer saa varmt.«

»Ja, lad os spille Ring!« raabte tilsidst Alle for at faa Ende paa Tvisten.

Men først maatte man hen at oplede de forskellige Smaating, som man i Skyndingen havde glemt nede ved Søen eller tabt under den forvirrede Flugt. En savnede en Sko, en anden et Bælte, en tredje et blaat Strømpebaand; og mens man nu søgte efter det tabte rundt om mellem Buskene og samtidigt fortalte hinanden smaa Episoder fra det vilde Jag gennem Skoven, forvandlede efterhaanden Begivenheden til et lystigt Æventyr, og Latter og muntre Raab genlød atter under Bøgekronerne.

Imidlertid samledes en stadig større Rund-

kreds ved Ringspillet ude paa den aabne Grønning. Røde, blaa og lilla Krinoline-nederdele svævede hen over Græsset som halvfylgte Balloner, og de trefarvede Ringe fløj hid og did i Solskinnet. Alle de spillende havde smøget det højre Kjoleærme helt op til Skuldren for at kunne bevæge sig mere frit; hvide, fyldige Arme med Smilehuller i Albuen hævedes og sænkedes med yndefulde Bevægelser; Øjne straaledede og Kinder blussede omkap med Græssets Valmuer.

Herligst af Alle straaledede for mine Øjne Eleonora. Jeg sad derhenne paa Skrænten under den store Eg og slap hende ikke et Øjeblik af Syne. Aldrig havde jeg set hende saa dejlig, aldrig saa foraarsglad som paa denne Dag! Det saa' ud, som om hun endnu var beruset af det sidste, stormende Kærlighedsmøde med den bortdragne Fætter; som om hendes Kinder endnu glødede af hans Kys; ... og jeg stakkels Fyr sad dér som en syg Hund og led alle Skinsygens skrækkelige Kvaler.

— — —

»Men er jeg da rent forrykt!« udbød jeg pludselig ganske højt og sprang op fra den Plet midt inde i den mørke Skovs Ensomhed, hvor jeg havde ligget og drømt med vaagne Øjne.

Ganske forstumlet af Minder og Minders Fantasteri skyndte jeg mig bort, ud af Skoven og ned til Aaen, hvor min Baad laa fortøjet. Det var allerede blevet Aften. Oppe paa Bakkerne bag Skoven stod Hytter og Gaarde og stirrede med røde Øjne ud imod den Plet i Nordvest, hvor »Dagens Dronning« var sunken ned i sin Purpur-Alkove. Snart slukkedes den sidste Skyfakkellampe om hendes Leje. De fjerne Højder blaanedes. Og henover Aaens rindende Blod vævede Engene deres lette, bølgende Taagespind.

Da kom Natten svævende ind paa sine lydløse Flaggermusvinger. Graa og klam sænkede den sig som en Kæmpe-Vampyr ned over den fredeligt slumrende Jord, sugede de sidste Farver, drak det sidste Liv.

. . . Just som den sidste svage Luftning havde lagt sig til Hvile mellem de fjerne

Bakker, den sidste Rødme forladt Himmelfranden i Vest, var jeg sluppen ned ad den lumske Skjerna og naede lykkeligt Gudenaens bredere Vande.

Jeg lagde mig mageligt til Rette ved Roret — med Fødderne oppe paa Baadens Ræling — og gav mig Strømmen og Natten i Vold.

X.

Det var, som gled jeg ind i Dødens Riger.
Paa begge Sider: de mørke, øde, tavst
henstrakte Enge med ensomme, sorte Piletræer,
— Bakkerne i det disede Fjerne. Oven over:
den kolde, dødningeblaa Himmel med Sommer-
nattens brystne Stjærner. Og ikke en Lyd.
End ikke disse Roman-Stilhedens »fjerne Hundeglam«. Blot en enkelt Gang et Plask af en Fisk
i Vandskorpen eller det pludselige, gennem-
trængende Skrig af en Ugle, der lydløst — som
en Skygge — flagrede hen over Engen. Der-
paa Alting dobbelt stumt, livløst, ørkenstille.

Det eneste levende var den roligt mum-
lende Strøm, der ilede hen i Natten med
Baaden paa sin Ryg. I al denne øde Slummer
syntes den et besjælet Væsen, drevet frem af
en indre Vilje, der — taalmodig, lempelig,

sin Jydenatur tro — valgte denne sindigt slyngede Vej for at undvige al Modstand og ikke behøve at forhaste sig. Dér, hvor de store Sivskove drømte deres Æventyrdrøm bag spindelvævslette Taager, standsede den endog næsten helt sin Fart, — som vilde den ret indtrængende opfordre sin natlige Rytter til at dvæle ved Synet af deres overjordiske Dejlighed.

»Et Ly for Elskende!« gentog jeg i Tankerne, mens jeg paany i tyst Forbigliden stirrede ind i de hemmelighedsfulde Vildnis. Og forhekset af tusinde Eng-Urters krydrede Dufte, der spøgede om i Luften, udmalede min Fantasi mig Billedet af et lykkeligt Elskovsmøde derinde.

Jeg drømte om en idyllisk Plet dybest i Æventyrskovens Dyb, en lillebitte, aaben Plads paa de umærkeligt glidende Vande, . . . en cirkelrund, dunhammer-kranset Dam, hvor Aakander fredeligt breder deres svømmende Blade og gule Blomster. I en Baad, hvis Forstavn rager et lille Stykke ind i Dammen, men som ellers ligger ganske skjult i de høje

Siv, sidder Eleonora, helt klædt i Hvidt, med en Krans af hvide Vandliljer paa sit udslaaede Guldhaar. Ved Siden af hende sidder en ung Mand og holder Armen om hendes Liv. Det er Fætterens smukke, slanke Skikkelse, . . . det er hans store, mørkkrusede Digterhaar og smaa, vilde Øjne. Hele Eftermiddagen har de med Baaden trængt sig dybere og dybere ind i Urskoven og som to overgivne Børn nydt alle en Verdensopdaggers æventyrlige og spændende Tildragelser. Nu hviler de her i den stille, rødgyldne Solnedgangstime, tavse, betagne, — magtstjaalne af Skovens trolldomsagtige Stilhed, denne Stilhed, der er som vævet af Sivenes hemmelighedsfulde Hvisken og de rindende Strømmes Sirenesange. Eleonoras Kinder er blevne blege, og Fæteren, der kan føle hendes Hjærte banke feberagtigt mod hans Haand, bøjer sig tilsidst sagte ned over hende og hvisker hende et Ord i Øret. Hun svarer ikke, rører sig ikke, men en Taare lister stille ned ad hendes Kind. Da drager han hende til sig for at kysse hende . . .

... Og videre gik Farten ned gennem Skyggelandet, ned mellem døde, tomme, mørke Engflader med skumringsblaa Bakker i det disede Fjerne.

Med ét vaktet jeg af en sælsom Lyd. Det lød, som om der et Sted langt borte aabnedes en knirkende Lem, og lidt efter hørtes ganske tydeligt en mørk, ligesom uendelig fjern Aandestemme raabe ud i Natten. Fire Gange gentoges Raabet, hver Gang mod et nyt Verdenshjørne. Saa lukkedes Lemmen, — og atter var der kun den mumlende Strøm, der gled hen under den brystne Stjernevrimmel.

Jeg havde hurtigt genkendt Lyden. Det var Taarnvægteren under Randers Kirkespir og Klangen af hans Raaber, der hver Time og i mere end en Mils Afstand kan høres ud over Dalbunden.

Snart dukkede ogsaa selve Randers By op af Engdisen forude. Men det var ikke længer den By, jeg forlod. Lille og genfærdsagtig svævede den over de blaalige Dampe — et Par Hustage omkring nogle tunge Taarne —

som var det Middelalderens gamle Klosterstad, der i denne natlige Stund var stegen op af Graven. Ganske tydeligt syntes jeg at se de trange, mørke Smug mellem Kirkernes høje Stræbepiller og Munkeklostrenes skumle Mure — Peberslippen, Kejsergaarden, alle Lübeckernes stinkende Krinkelgange med de smaa, lerklinte Boder og dunkle Hornruder. Hist staar den mægtige Sct. Klemens, her Sct. Petri med sit Klokketaarn, og midt imellem dem ruger Helligaandshusets tunge Masse, hvor laskede Sortebrødre ligger og snorker som Orner bag de favnetykke Mure.

... Alt som Baaden hastede frem, voksede Byen langsomt. Det var, som fulgte jeg Skridt for Skridt dens Vækst op igennem Tiderne. Skibsmaster dukkede frem bag Vindebroens høje Galger, Husrækker skimtedes ... men Alt utydeligt, uvirkeligt, som et koglende, bestandig skiftende Skygebillede paa en Væg af halvklar Nat.

Nu laa Byen ret foran mig, bygget terrasseformigt op ad Skraaningen, — en lille, sirlig By fra Allongeparykkernes Tid, mindende

om en Samling Huse fra en Legetøjsæske og overraget af det firkantede Kirketaarn, hvor Vægteren regelmæssig træder frem i sin Luge som Kukkeren i et Nürnberg-Ur. Neden under ham, paa alle Sider omkring Kirken, snoer sig de dødsstille Gader, Række ved Række af pyntelige Bindingsværkshuse med fremspringende Karnapper og rigt udskaarne Vinduesposter, nogle røde, andre blaa eller grønne i de murede Felter, alle med smukke Blomstehaver foran Gavlene. Stejle Flisetrapper med et kunstfærdig smeddet Jernrækværk fører op til de mørke Egedøre, hvis blanke Messinghaandtag skinner i Natten. Og inde under de bredt udfaldende Tagskæg hænger yndefulde Svalegange, der skygger ned over de smaabitte, flaskegrønne Ruder, bag hvilke fyldige Borgermænd fredeligt slumrer Side om Side med fyldige Borgerkoner i store, snehvide Himmelsenge. Henne paa en Rundbænk under en mægtig Lind, der groer midt paa den ujævne Gade og strækker sine løvrige Grene saa langt ud over den, at de næsten berører Hustagene til begge Sider, sidder

en gammel Vægter og storsnorke over sin Morgenstjerne. Pludseligt farer han op ved Taarnvagtens Raab, gaber, skutter sig og fortsætter melankolsk syngende sin Vej ned ad den øde Gade. Ved et Havehjørne standser han og kaster et Blik ud over et ødelagt Stræde med store, sorte Brandtomter, sønderbrudte Bygningsrester og Ruinen af et Kloster, — en Uhyggens Staddel, hærget af Ilden, af Helsot og fjendtlige Indfald.

Histovre falder et ensomt Lysskær ud over Gaden fra et ovalformet Gavlvindue i et stort Hus med gul Tegl. Derinde sidder en statelig Mand i en halvslidt Gyldenlæders Lænestol, omgivet af smukke Egepaneler og Reoler fulde af vægtige Bøger i Svinelæder og Pergament. Et udskaaret Husalter dækker Stuens ene Væg, og i Hjørnet staar en sæbe-grøn Fajanceovn med bibelske Reliefer. Det er velbyrdig Digter og Sognepræst Laurits Nielsen Randrop, Forfatter af en i hine Dage bekendt Klagesang, betitlet: »Randers Marsch, det er Randers Stads Drifters Beskrivelse, Dyders Berømmelse, itzige Ringheds Beklagelse,

med Forønskning til Forbedring«. Der hviler en Gaasefjer i hans hvide, fyldige, ringbesatte Haand, og idet han nu og da tankefuldt stryger sig ned ad sit sorte, spidst studsede Hageskæg, nedprenter han omstændelig sirlige Snørkler paa et Blad Papir, som ligger foran ham paa Bordet:

»Ja, Vulcanus med sit glumme Øje,
 med brandgul Gab og røde Flab,
 bed og blæste saa paa dig, at bedste Midler fløje
 hen, men ej kom igen,
 som Røg og Damp for Vinde svinde«

Her bliver han afbrudt. Døren aabnes sagte, og ind træder en lysblond Kvinde i en lang, hvid Musselinsdragt, der falder i to stive, kyske Folder fra Armhulerne ned mod Gulvet. Men under Halsen er Kjolen dybt udskåret, og den pragtfulde Barm svulmer nøgen frem over Livstykket, lige til de rosenrøde Brystvorter, der skælmsk kigger op over Kniplingskanten. Smilende lægger hun Haanden paa sin Husbonds Skulder og minder ham om, at det allerede er langt frem paa

Natten, at han bør standse sit Arbejde og søge Hvile.

»Du har Ret, min hjærte Eleonora!« svarer han — og der glider et selvtilfreds Smil over den velbyrdige Hr. Pastors godmodige Ansigt — »Aanden bør standse udi sin Flugt og lig Skovens Fugle vende hjem til sin Rede for atter aarle at opstaa!«

Med disse Ord sætter han Pennen i Blækhornet, tager sin Hustrus Haand, der er endnu hvidere, endnu fyldigere og besat med endnu flere Ringe end hans egen, og trykker ærbødigt — efter Tidens Skik — et Kys paa hendes hvide Barm.

Saa rejser han sig og aabner det ovalformede Vindue, hvorigennem en sød Duft af Hyazinther, Levkøjer og Krusemynte strømmer ind fra Haven nedenunder. En Stund staar han tavs og ser ud over den lille slumrende By, ud imod Engenes mørke Uendelighed og den staalblinkende Aa. En ensom Baad glider derude. Men Alt er stille. Ingen Lyd forstyrrer Nattens dybe Fred.

Da aabnes en knirkende Lem højt over hans Hoved. Og ud i Stilheden lyder et søvndrukkent Raab:

»Klaaken er slav-gen et Kvar-
teeeeeeeer — til tow!«

XI.

Efter et Par Timers urolig Søvn i Hotellets Seng, hvis Hovedpude lugtede af Handelsrejsendes Pomade, og hvis Fjedermadrats sang og sukkede som et Orgelværk, hver Gang jeg vendte mig, vaagnede jeg ud paa Morgenens ved en heftig nervøs Rykning gennem hele Legemet. Jeg satte mig overende i Sengen, trykkede Ansigtet ned i mine Hænder og udbrød ganske højt: »Ja — rigtigt! . . . rigtigt!«

Og i Tankerne fortsatte jeg:

Saadan var det! Adjunkt Hammer friede paa Gammelmandsballet i Klubben! Først havde han gjort en Visit, derefter sendt et Brev og en Blomst, og endelig friede han mundtligt midt under en Inklinationsdans. Hele Byen havde i mange Dage ikke talt om andet. Alle mente at kende Begivenheden i dens

mindste Enkeltheder, lige til Ordlyden af Frierbrevet. Baade Adjunktens Husholderske, den tykke Madam Lumholdt, og Købmand Ankersens Kokkepige, der under Adjunktens Besøg »ganske tilfældigt« var kommen til at staa bag ved Spisestuedøren, havde givet interessante Oplysninger; men navnlig havde Eleonoras Veninde og Fortrolige, den grimme Dorothea Nielsen, været fuld af Historier, som hun med sædvanlig Skadefryd betroede Enhver, der vilde høre paa hende.

... Jeg havde i Drømme genfundet Traaden i Eleonora Ankersens sørgelige Historie. Ved at lægge den ind paa Fantasiens Væverstol kunde jeg i Tankerne tydeligt genfremstille de forskellige Scener af dette tragiske Skuespil, hvis Slutningsoptrin i sin Tid havde kostet mig saa mange vaade Lommetørklæder.

Det var en Dag i Maj, eller maaske allerede i Slutningen af April. Ligemeget, — Foraar var det i hvert Tilfælde; og denne Omstændighed, Foraarsluftens Indflydelse paa Menneskenes erotiske Tilbøjeligheder, var sikkert ikke uden Skyld i, at Adjunkt Hammer

havde kunnet lade sig saa fuldstændigt rive hen af sin Lidenskab for en ubetydelig Borgerpige, Datteren af en simpel Bondekræmmer, endog uden nævneværdig Formue. Det var den almindelige Mening om ham, at han havde haft ganske anderledes højtflyvende Planer med Hensyn til sin ægteskabelige Fremtid, og at det først var efter en lang og bitter Kamp med sin Stolthed, at han endelig tog den Beslutning at tilbyde Eleonora Ankersen Meddelagtighed i sin Berømmelse.

Hvorledes dette nu end forholdt sig . . . en skøn Dag skyndte han sig fra Skolen hjem til sin lille Pebersvendebolig paa Hjørnet af Hovmeden og den lange, kedelige Vestergade, gjorde her et omstændeligt Toilette foran sit store Hjørnespejl og ordnede med den Omhu, han altid anvendte paa sin Person, de virkelig smukke, mørkebrune Haarlokke, der bagtil hang ham næsten ned paa Skuldrene.

En Timestid senere steg han op til Beboelseslejligheden paa første Sal i Købmand Ankersens cikoriebrune Købmandsgaard midt paa Vestregrave.

Eleonora var alene i Dagligstuen. Hun sad ved sit ovale Sybord henne under det ene Vindue i en blegrød, med mælkehvide Knapper besat Morgenkjole, der sluttede stramt om den næsten altfor høje Barm. Ved Siden af hende i Vindueskarmen stod der fuldt af blomstrende Potteplanter og mellem disse det lille Glas med Violer — hendes Yndlingsblomst — som man bestandig om Foraaret kunde se bag Ruden, naar man gik forbi nede paa Gaden.

Ganske paa samme Plads og i samme Dragt havde hun siddet hin Gang — den eneste Gang — jeg som Dreng betraadte denne hyggeligt lavloftede, gammeldags udstyrede Stue med de brandgule Gardiner og de indlagte Mahognimøbler. Jeg kom som Budbringer fra min Kusine, der var en af Eleonoras mange Veninder og Beskyttere; og med sit altid venlige, skønt allerede den Gang lidt fraværende Smil bad hun mig at tage Plads. Men jeg kunde ikke faa mig selv bort fra Døren, saa betaget var jeg af hendes Nærhed.

Først da hun rejste sig for at gaa ud efter den Ting, som min Kusine havde ønsket at laane af hende, vovede jeg at se rigtig paa hende; og ikke saa saare havde Døren lukket sig bag hendes Ryg, før jeg — drevet af en uimodstaaelig Trang — sprang frem og kysede den Plet af Gulvtæppet, som hendes Fod sidst havde betraadt.

Nu var det Adjunkt Hammer, der traadte højnæset ind ad Døren, udstyret med det mægtige Flagreslips, de mørkebrune Gamascher og den lille sølvknappede Stok, hvormed han i de sidste Dage, forlokket af Kærligheden, yderligere havde latterliggjort sin Person.

Straks da han rakte Eleonora Haanden og saa' den Angstens Bleghed, som hans Tilsynekomst fremkaldte i hendes Ansigt, forstod han, at hun anede Hensigten med hans Besøg — og dette forøgede den Distraktion, hvoraf han bestandig blev greben, saasnart han befandt sig Ansigt til Ansigt med hende. Hertil bidrog desuden en anden Omstændighed. Han havde øjeblikkeligt ved sin Ind-

trædelse faaet Øje paa Glasset med Violer henne i Vindueskarmen, og dette Syn op-tændte straks hans skinsyge Mistænksomhed.

Skulde disse Blomster være fra en Herre? I saa Fald maatte de jo være fra en, hun satte Pris paa, og hvem hun vilde vise et synligt Tegn paa sin Bevaagenhed. Maaske var de fra den latterlige Provisor Spreckelsen eller — naturligvis! — fra Dragonen Mohrhof! Og her sad han, Forfatteren til »Cicero og den romerske Veltalenhedskunst«, indviklet i en erotisk Kappestrid med saadanne Personer!

Han havde taget Plads i en Armstol lige over for hende og stirrede i fuldkommen Selvforglemmelse — med opspilede Øjne — hen paa hende gennem sine cirkelrunde Brilleglas. Eleonora havde bøjet sig dybt ned over sit Haandarbejde og lod, som om hun broderede meget ivrigt. Men — ak! — hendes Fingre røbede, hvor hun skælvede.

Ingen af dem vidste, hvor længe de havde siddet saaledes tavse over for hinanden, da de

pludselig begge fór sammen ved en larmende Trommehvirvel nede fra Gaden.

Det var Stadens offentlige Udraaber, der paa denne Vis paakrævede Beboernes Opmærksomhed. Med sin kællingeagtige Stemme forkyndte han Ankomsten af en Sending fersk Fisk, der bortsolgte paa Fredrikspladsen, samt efterlyste en Guldbrosche, som den foregaaende Aften var tabt i Tøjhushaven og mod en Findeløn af to Rigsdaler kunde afleveres hos Garvermester Vang paa Brødregade. Trommelommelom . . . bom!

En ny Trommehvirvel og taktfaste Skridt hen ad den stille Gade.

Denne Larm vakte endelig Adjunkten af hans Distraction. Han lænede sig tilbage i Stolen, trykkede med sin udspilede Haand Brillerne tættere ind mod Øjnene og begyndte at tale om forskellige ligegyldige Ting, særligt om Gammelmandsballet, der samme Aften skulde afholdes i Klubben. Derimod vilde det slet ikke lykkes ham at komme i Gang med den Fremstilling af sine personlige Forhold og sine Fremtidsudsigter, som han egentlig havde

besluttet at begynde med og ligefrem glædet sig til at udvikle for hende. Hver Gang han gjorde et Tilløb i den Retning, var det, som om en drilsk Husnisse iværksatte et eller andet forstyrrende Uheld. Den ene Gang tabte Eleonora sin Brodersaks, saa han maatte rejse sig og tage den op. En anden Gang gav Stuens gamle Sangværks-Ur sig til at slaa Heltimeslag, hvorefter den ligesom spottende aflirede Melodien til »Ach, du lieber Augustin!«

Det blev under disse Omstændigheder næsten en Befrielse, at Eleonoras Fader kom ind. Den lille, muntert trivelige Mand, en af Byens Originaler, viste sig i sin sædvanlige Krambods-Mundering: Skjorteærmer, en firkantet Kasket med en Knap oven i Pulden, Kaptræsko og den uundværlige Merskumspibe.

»Goddaw,« sagde han paa uforfalsket Jysk, uden at tage Kasketten af Hovedet eller Pibe-spidsen fra Mundkrogen. »Naa, saa her sitter Jen og gør Kærresteri med min Datter. Ja ja, væssego', Godtfolk! Nærensti' han hejsen

har riæle Hensigter. — Goddaw og Walkommen, Hr. Jespersen!«

»Hammer,« rettede Eleonora undseligt hende over sit Sytøj.

»Hammer . . . Hammer, mener A naturligvis. Ja ja! . . . Væsego', sit ner igen, go'e Mand! Og du, bitte Nora, du har vel nok en Kaffetaar at byde paa. Hr. Hammer drikker jo sagtens et Slat med. — — Naa, hva' har vi to saa hejsen at snakke om? Ja ja, A tænker det, at han skal vel ogsaa med til dette hersens Benbrækkeri i Avten paa Klubben, hva'? Ja ja! Vi Gammelfolk maa sgu osse hen og svinge Tøserne.«

Adjunkten vred sig paa Stolen, og hans Ansigt røbede tydeligt, at han havde mest Lyst til at springe op og minde denne Tølper om, hvem han talte til. Men ogsaa i denne Kamp med hans krænkede Stolthed vandt Kærligheden Sejr; ja, for Eleonoras Skyld tvang han sig endog til at drikke en Kaffepunsch med den plumpe Bonde, skønt han afskyede Spiritus og øjeblikkeligt følte sig svimmel.

Saa snart han fandt Lejligheden passende, tog han Afsked og skyndte sig hjem. Synet af Eleonora — i Forbindelse maaske med den varme Kaffepunsch — havde bragt hans Liden- skab i Glød, og paa Hjemvejen undfangede hans Glossarium af en Hjærne en formelig poe- tisk Plan. Fast besluttet paa at bringe Sagen til Afgørelse endnu samme Dag gik han ind til Handelsgartner Bursche og udvalgte her to pragtfulde gule Roser, som han bar med sig hjem i et stort Kræmmerhus. Den ene af dem lagde han varsomt ned i en Papæske, som han derpaa udfyldte med en Tot af den Bomuld, han plejede at stoppe sine Øren med, lagde et Laag forsigtigt over, bandt det hele til med en Snor og forseglede . . . Alt i aandeløs Hast, som galdt det om ikke at spilde en Minut.

Derpaa anbragte han sig ved Skrivebordet og nedskrev uden Overvejelser følgende Linjer:

»Frk. Eleonora Ankersen!

Jeg tager næppe fejl, naar jeg formoder, at De fattede Hensigten med mit Besøg hos Dem i Dag. Deres Faders Ankomst forhin-

drede mig imidlertid i at faa udtrykt, hvad jeg havde paa Hjærtet. Tillad mig nu ved disse Linjer at fremsætte det Spørgsmaal, hvormed jeg tav. Jeg troer at turde forudsætte, at saavel mine nuværende Forhold som de ikke ganske almindelige Forhaabninger, jeg tør gøre mig med Hensyn til Fremtiden, er Dem ret vel bekendte, saa jeg skal i den Henseende lade den offentlige Mening tale for mig.

Jeg har taget mig den Frihed at ledsage dette Brev med en Blomst, en Rose, og jeg beder Dem, Frøken, at svare mig ved denne. Dersom jeg ikke er Dem ligegyldig, Frøken — vil De da bære denne Rose paa Deres Dragt i Aften? Skulde jeg derimod have taget fejl af Deres Følelser for mig, anmoder jeg Dem om at tilintetgøre saavel Blomsten som dette Brev.«

Saa snart han havde lukket Konvoluten, rejste han sig og ringede paa sin Husholderske, den lille, fedryggede Madam Lumholdt.

»Madam Lumholdt!« sagde han, idet han løftede sig i Skoene, »vil De behage at bringe

dette Brev og denne Æske hen til Frøken Ankensen . . . De véd nok, paa Vestergrave. Det er blot en Bog, Frøkenen har ønsket at læse, men jeg ønsker ikke des mindre, at De, om muligt, overbringer begge Dele i Frøkenens egne Hænder, — forstaar De!»

»Det skal saamænd ske, Hr. Hammer,« svarede Madammen, idet et lunt forstaaende Smil ligesom overfedtede hele hendes Ansigt. Hurtigt puttede hun baade Brev og Æske ind under Forklædet og fjernede sig, som om hun bortbar en Kammerpotte.

Efter en halv Times Forløb vendte hun forpustet tilbage og meddelte, at hun havde udført Alt nøjagtigt efter Ordren. Hun havde sneget sig op ad Bagtrappen og overleveret Alt til Frøkenen selv, uden at Nogen saa' det.

»Det er godt, Madam Lumholdt! . . . Sagde Frøken Ankensen ellers ikke noget?«

»Aa Gud . . . dertil blev hun saamænd altfor altereret, kan Adjunkten vel tro! Hun kom saamænd straks til at græde, det bitte Skind!«

»Herregud . . . gjorde hun det, Madam

Lumholdt!« sagde Adjunkten med blødt bevæget Stemme og saa' et Øjeblik bort. Men straks efter rettede han sig i Vejret og fortsatte: »Nu er De saa god, Madam Lumholdt, at gaa ind til Jomfru Mikkelsen og anmode hende om at være her præcis med mit Vadsketøj. Paalæg hende navnlig at gøre sig Umage med Manschetlinnedet, . . . jeg var slet ikke fornøjet med det sidst!«

Solen skinnede endnu paa Byens røde Tage, og Fuglene kvidrede lysteligt rundt om i Smaahaverne, da Byens eneste Droske begyndte at rulle til og fra Borgerklubben »Harmoniens« Lokale henne paa Østergade forspændt med en hvidgul Krikke, hvis store, firkantede Vom rumlede under Løbet med en hul Lyd, som om der blev spillet Kegler inden i den.

Hist og her i de Gader, som Vognen skumplede igennem, blev et Vindue hastigt aabnet, og en Stemme raabte efter den:

»Eriksen . . . hvornaar kommer De til os?«

Og regelmæssigt mumlede Droskekusken trevent til Svar:

»Ja, tøv et bitte Stød . . . A kommer stravs.«

Rundt omkring i Lejlighederne sad de unge Piger pyntede foran Spejlet og ventede i Utaalmodighed paa deres Tur til at blive afhentet. Mange af dem havde allerede siddet i adskillige Timer ubevægelige paa samme Stol — af Frygt for at forstyrre deres høje, buddingeformede Haaropsatser, sande Kunstbygninger af Valker og tykke Haaruldspølser, hvis Opførelse havde kostet bitter Møje. Byen ejede nemlig heller ikke mere end én anerkendt Frisørinde, og denne havde maattet begynde sin Virksomhed allerede tidlig om Morgenens for at blive færdig med alle sine Kunder, inden Ballet begyndte.

»Men hvor bliver dog Eriksen af!« klagede de unge Piger, mens Fødderne dansede inde under de struttende Krinoline-Skørter. »Tys! Kommer der ikke en Vogn? . . . Jo! Gud ske Lov! Der er han endelig!«

Men heller ikke denne Gang standsede

han . . . eller det var slet ikke Eriksen, men en af de store Købmænds tunge, med et Par bovnende Bryggerheste forspændte Selvejerkarosser, gennem hvis smaabitte Ruder man akkurat kunde skimte et Paradis af Tyll, Blomster og hvide Kvindearme.

Henne i »Harmonien« begyndte Balsalens store, nybonede Dansegulv saa smaat at fyldes. Blandt dem, der allerførst havde indfundet sig, var Adjunkt Hammer. Med den ene af Gartner Bursches store, gule Roser i Knapullet gik han strunk og tilsyneladende i bedste Velgaaende frem og tilbage foran de brede Trappetrin, der førte fra de øvrige Klublokaler ned til Balsalen.

Af Eleonora Ankersens andre Tilbedere saaes desuden den dystre, langskæggede Kapellan Sørensen, »Evangelisten Sørensen«, samt den blege Provisor Spreckelsen, et almindelig afholdt Menneske, der blot havde den Fejl, at han ved den mindste Sindsbevægelse straks overfaldtes af en højtlydende Hikke. Derimod var Ritmester von Mohrhof endnu ikke kommen.

Han havde for Vane først at indfinde sig ud paa Natten, naar Luften i Salen var danset hed, og Vinen havde lagt Taager for Fædrenes og de unge Ægtemænds Øjne.

Lige i det sidste Øjeblik, før Dansen skulde begynde, viste Eleonora sig paa Trappen ved sin bredtsmilende Faders Arm. Hun bar en hvid Dragt, besat med smaa, røde Silkesløjfer, og saa' i sin barnlige Umiddelbarhed saa indtagende ud, at hendes Ankomst formelig vakte Bevægelse i Salen. Dog kunde skarpe Blikke nok opdage, at hendes Øjne var rødkantede efter megen Graad; og rundt om paa de lange Hynde-Bænke langs med Væggene, hvor de ældre Damer sad i deres metalglinsende Silkekjoler og lange Krepshawler, begyndte der straks en ivrigt spørgende Hvisken.

Adjunkt Hammer var ilet hen til Trappen og stirrede med opspilede Øjne efter sin Rose. Han søgte paa hendes Haar, paa hendes Barm, i hendes Haand, paa hendes Kjole . . . Var det virkelig muligt? . . . Skulde han være forsmaaet? . . . Intet Sted fandt han sin Blomst!

I det samme bruste Musikens første Toner gennem Salen og skabte en vild Forvirring i det brogede Menneskemyr. Ogsaa Eleonora blev straks omringet af en Sværm Herrer, deriblandt den blege Provisor Spreckelsen, der dog øjeblikkeligt blev overfaldet af sin ulyksalige Hikke og skyndsomst maatte bortfjerne sig i Retning af Restavrationen.

Og endelig begyndte da Dansen over det store, nybonede Gulv, der laa saa spejlblankt under de dansendes Fødder, at Damerne i Begyndelsen følte sig ganske generede derved og ikke rigtig vilde flytte Benene. Det var hovedsagelig Spidserne af Byens Købmands- og Embedsstand, der her var samlet; dog vilde man forgæves lede efter nogen Udfoldelse af Velstand. De unge Pigers Toiletter kunde umuligt være mere prunkløse: hvidt, grønt og lyserødt Tarlatan eller Moll, hvide Bomuldsstrømper og broncefarvede, hæleløse Sko, hvorfra to brune Baand var bundet korsvis op over Vristen. Til denne borgerlige Tarvelighed i Klædedragt svarede den strenge Anstændighedsfølelse, som beherskede hele Sel-

skabet. Herrerne holdt under Dansen deres Damer ud fra sig i stiv Arms Længde, og Damekjolernes Udskæringer røbede intet af det, der svulmede nedenfor Kravebenet. Armene var kun blottede indtil lidt over Albuen; men til Gengæld havde rigtignok Handskerne højst to Knapper og naaede ikke stort over Haandleddene.

Da første »Vals« var tilende, blev der en kort Pavse, hvorunder to Tjenere i Kuskeliberi ombar Bakker med Syltetøj, Limonade og lignende Forfriskninger til Damerne, medens de gamle Bondekøbmænd — allerede luerøde og gennemsvedte af Dansen — styrtede op til Restavratslokalerne og med høje, nødlidende Brøl forlangte »Skyllevand«. Rimeligvis vilde de fleste af dem i dette Øjeblik have foretrukket en Snaps med et Glas godt Skillingsøl eller i hvert Fald en halv Flaske Portvin. Men det var nu en Gang en fast Regel, at der paa en Dag som denne kun kendtes én Drik, »Skyllevandet«, d. v. s. Champagnen. Propperne knaldede, og den skummende Vin

flød i Strømme til enhver, der bare rakte sit Glas frem.

Midt under den muntre Klinken hørtes ude fra Forstuen et heftigt Skænderi. Det viste sig at være Adjunkt Hammer, der havde villet tage sit Ydertøj for at gaa hjem og derved var kommen i Ordstrid med Garderobekonen. Aldrig havde man set det lille Menneske i en saadan Ophidselse. Hans Ansigt var ganske fordrejet, og han formelig spyttede Ordene ud af Forbitrelse.

En af hans Medlærere, den gamle, godmodige Overlærer Asmussen med de store Fadermordere, der ogsaa var kommen til Stede, lagde Haanden paa hans Skulder og søgte at tale ham til Fornuft. Men dette gjorde Hr. Hammer endnu umedgørligere, og længe efter, at de andre Herrer ved Musikens første Toner havde skyndt sig tilbage til Balsalen, blev de to lærde Kolleger staaende overfor hinanden i et højst uvidenskabeligt Skænderi.

Til sidst sagde den gamle Overlærer tørt: »Naar De er i et saa daarligt Humør, Hr. Hammer, saa gør De saamænd ogsaa bedst i

at gaa hjem. Her fordærver De dog blot andres Fornøjelse.«

Men disse Ord bragte Adjunktens Raseri til Højdepunktet. Han løftede sig i Skoene og skreg:

»Men jeg ønsker aldeles ikke at tage hjem nu. Aldeles ikke! Og maaske jeg maa bede mig fritaget for, at De overhovedet blander Dem i mine Sager. Det agter jeg paa ingen Maade at finde mig i!«

Hermed kastede han sin Hat og Overfrakke paa Disken og vendte tilbage til Balsalen.

Her havde imidlertid Eleonora mere og mere tildraget sig Folks Opmærksomhed. Baade under denne og den første »Vals« havde hun siddet usædvanlig tavs og fraværende ved Siden af sin Kavalier og nu og da set sig omkring i Salen med det forsagte, næsten lidt faareagtige Udtryk, som hendes Ansigt gjerne fik, naar hun havde maattet forvolde Nogen Sorg. Takket være Veninden Theas Indiskretioner var det efterhaanden bleven oplyst, at disse Foraarsdage havde sat hendes

svage Hjærte paa særligt haarde Prøver. Baade Kapellan Sørensen og Faderens Krambodsvend havde sendt hende Kærlighedserklæringer paa Vers, ja fra Ritmester von Mohrhof skulde hun have modtaget en Billet, hvori han ligefrem anmodede hende om et Stævne-møde bag ved Tøjhushaven.

Et Øjeblik efter, at Adjunkt Hammer havde vist sig paa Trappen med vildt forvredne Træk og Slipset i Uorden, dansede hun ud med sin Kavalier. Det var en Dans med saakaldt »almindelig Inklinatjon«; og til almindelig Forbavselse saa' man nu Eleonora ved sin Kavalers Arm gaa hen imod Adjunkt Hammer og neje dybt for ham.

Adjunkten selv blev saa overrasket, at han formeligt stod og maabede, mens han — som det var hans Vane — med den udspilede Haand trykkede Brillerne tættere ind mod Øjnene. Først da Eleonora anden Gang nejede for ham, bukkede han meget stift og dansede ud.

I Begyndelsen talte han slet ikke til

hende. Først ved anden Omgang sagde han meget fornemt:

»Vil De sige mig, Frøken . . . gør De maaske dette af Medlidenhed med mig?«

Hun svarede ikke.

»Jeg mener . . . inklinerede De for mig for at trøste mig?«

Hun tav fremdeles.

»Jeg vil dog bede Dem,« fortsatte han men blev i det samme afbrudt af den opførende Herre, der klappede i Hænderne og raabte:

»Stor Runde . . . til Snegl!«

Under høje Bravoraab fra Herrerne tog alle Parrene hinanden i Hænderne, saa de kom til at danne en lang Kæde langs med Salens Vægge. Ledet af den opførende Kavalier blev derpaa denne hundredleddede Menneskeslange ført op ad Trappen og under stormende Munterhed trukket gennem alle Klublokalerne, helt op til det maanebeskinnede Tørreløft under Taget for herfra at føres tilbage til Dansesalen.

Da Adjunkt Hammer og Eleonora, der til-

fældigt var kommen til at danne Slangens Afslutning eller Hale, under denne vilde Fremstormen naaede ind i et lille, halvmørkt Værelse, der i Øjeblikket var ganske tomt, slap Hr. Hammer pludselig sit Tag i det næstsidste Par og frigjorde derved baade sig selv og sin Dame fra det øvrige Følge.

»Men Hr. Hammer! . . . Hvad gør De dog?« raabte Eleonora, ude af sig selv af Skræk, mens Larmen af det fremstormende Mennesketog hurtigt tabte sig i fjerne Trapper og Gange.

»Frøken Ankensen!« stammede Adjunkten, aldeles betaget af sin Lidenskab. Hans Øjne var bleven saa store som Toskillinger, og hans Haar strittede i Vejret som paa en elektriseret. »Jeg forstaar Dem ikke. De maa sige mig, hvad der er Deres Mening . . . hvad De tænker om mig«.

Bleg af Rædsel havde Eleonora trykket sig ind i en Krog, hvor hun — skælvende som et Lam mellem Gribbens Klør — holdt Hænderne afværgende ud for sig.

»De maa sige mig Sandheden, Frøken . . . Jeg elsker Dem. Jeg har elsket Dem fra

den første Dag, jeg saa' Dem. Vil De derfor sige mig aabent, hvad De føler for mig?»

»De maa lade mig gaa«, raabte hun i grædefærdig Fortvivlelse. »Jeg kan ikke være her. De maa føre mig ned i Salen, Hr. Hammer!«

»Men De skal og maa først svare mig, Frøken! Har De slet ikke noget tilovers for mig? Har De ikke?»

»Jeg véd ikke ... Jeg véd ingen Ting ... De maa tale med min Fader,« svarede hun aldeles forvildet og bedækkede Ansigtet med sine Hænder.

»Er det sandt! Jeg tør tale med Deres Fader! Jeg tør anholde om Deres Haand! Eller — siger De ogsaa det for at trøste mig? De bærer ikke min Blomst, saadan som jeg bad Dem om. Hvorledes skal jeg forstaa Dem?»

»Aa — lad mig gaa!« bønfuldt hun og faldt nu virkelig i Graad.

»Men bedste ... kæreste Frøken! De maa dog først svare mig. Hvorfor bærer De ikke min Blomst? De fik jo mit Brev?»

»Ja, ja ... men det kunde jeg ikke.«

»Men hvorfor? Naar jeg dog maa tale med Deres Fader —«

»Nej . . . nej.«

»Men hvorfor? . . . jeg forstaar Dem ikke.«

»Aa Gud . . . jeg kunde da heller ikke bære en gul Rose til mine røde Baand.«

Det faldt hende saadan ud af Munden. Hun vidste knap selv, hvad hun sagde. Hun tænkte blot paa for enhver Pris at faa en Ende paa dette og slippe bort.

Men Adjunkten aabnede sine smaa Arme og udbrød:

»Sandelig! Derpaa havde jeg ikke tænkt! Og det er hele Grunden!«

Han vilde straks omfavne hende. Men i det samme hørtes Trin — Ritmester v. Mohrhof traadte frem i Døren ind til Sideværelset.

»Ah! — Undskyld! — Jeg forstyrrer!« udbrød han, synlig forbløffet, og vilde trække sig bort.

Men Adjunkten kaldte ham tilbage. Triumferende raabte han:

»Hr. Ritmester! Tillad mig at præsentere: Frøken Ankensen — min Forlovede.«

Den erfarne Kvindeven saa' et Øjeblik fra den ene til den anden med et prøvende Blik, — han syntes straks at have opfattet Situationen. Smilende traadte han et Skridt nærmere og sagde:

»Hr. Adjunkt! Tillad mig at ønske Dem til Lykke. I Sandhed! Nu har De for Alvor vundet den store Guldmedalje!«

XII.

Saa langt kunde jeg hin Morgen i Hotellets Seng forfølge Begivenhedernes Gang i Eleonora Ankersens triste Livshistorie. Men her stødte min Tanke paa en Mur, som den ikke kunde overspringe. Rimeligvis havde den ulykkelige unge Pige bag efter villet forklare sig for Adjunkten men enten ikke kunnet samle Mod dertil eller ikke evnet at bringe ham ud af hans Vildfarelse. Og i sin fuldkomne Værgeløshed, og træt af den evige Kamp mod Mændenes Stormløb, havde hun da med lukkede Øjne givet sig Skæbnen i Vold. I hvert Fald saaes Adjunkt Hammer allerede den næste Dag paa Gaden med Eleonora under Armen, og om Aftenen var der stort Forlovelsesgilde hos Købmand Ankersen med »Overflødheds-

horn« fra Konditor Præstrud og Fyrværkeri i Haven.

Men hvad saa? . . . Her fulgte Tragediens fjerde Akt, det hemmelighedsfulde Optrin, der hidførte den endelige Katastrofe.

Jeg puttede mig ned under Dynen for at sove videre, idet jeg haabede, at Drømmen paany skulde komme min Hukommelse til Hjælp. Men jeg maatte hurtigt opgive Forsøget. Mine Nerver var bleven saa ophidsede, at jeg ikke kunde finde Ro.

Og i denne overspændte Tilstand overfaldtes jeg med ét af Tvivl. Var ikke min Fantasi løbet løbsk med mig? spurgte jeg mig selv. Var ikke adskillige af disse Begivenheder, som jeg mente genopvakte af en trofast Erindring, lutter tomt Hjærnespind? . . . Jeg vidste pludselig hverken ud eller ind. Hvad var Sandhed, og hvad var Indbildning? Var Adjunkt Hammers og Eleonora Ankersens Forlovelse virkelig en i sin Tid fuldbyrdet Kendsgærning . . . ja, havde disse to Personer overhovedet nogensinde eksisteret? Var maaske selv Eleonoras blide Skikkelse bare

en Slags Erindrings-Hallucination, udsprungen af min mindeberuste Hjerne?

Jeg sprang op af Sengen. Jeg havde en Fornemmelse af at være paa Veje til at blive forrykt. Hurtigt trak jeg i Klæderne, fast besluttet paa at komme til Klarhed i denne Sag. Jeg følte, at det nu var blevet mig ligefrem en Nødvendighed at vide fuld Besked om Alt, hvad der angik Eleonora og hendes Historie.

Opvarteren, der kom ind med min Morgenkaffe, kunde ingen Oplysninger give mig; han var ikke der fra Byen men »født i Hovedstaden«, som han overlegent meddelte. Jomfruen, hvem jeg derefter ringede paa for at faa friskt Vand, huskede dunkelt at have hørt om en ung Pige, der for godt en Snes Aar siden var funden druknet i Gudenaen. Men om de nærmere Omstændigheder ved denne Begivenhed vidste hun ingen Besked.

Jeg opgav dog ikke Haabet. Jeg vilde blive ved at spørge mig frem hos alle dem, jeg kunde komme i Berøring med, indtil jeg havde faaet Sammenhængen fuldt og nøjagtigt

opklaret. Jeg vidste, at jeg ikke vilde faa Fred i min Sjæl, før jeg i Tankerne kunde forfølge Eleonora Skridt for Skridt lige til hendes sidste Hvilested.

Jeg tog Hat og Stok og gik ned paa Gaden.

Her saa' jeg straks, at det var Lørdag, — Byens Torvedag. Vadmels-Skikkelser og tunge Støvler, Hvergarnskjoler og Bondemaal fyldte overalt Gader og Stræder, hvor spraglede Tørklæder, brogede Baand, Kapper og Shawler vinkede Folk i Møde fra de aabentstaaende Butiksdøre. Brølende Kvæg og Flokke af Faar dreves ugenert gennem Gaderne og førte med sig en Landsbyes hele nøgterne Harmoni. Mavesvære Bønder med Tobakspiben i den ene Haand, Smørbrikken i den anden, eller med en Pose fuld af skrigende Pattegrise over Nakken, strømmede til og fra Torvet foran Raadhuset, hvor Niels Ebbesens harniskklædte Kæmpeskikkelse med et højst fortørnet Blik skuede ud over sine — for en national Helt ogsaa temmelig upassende — Omgivelser af Rokkedrejere, Pottekoner, Skomagertelte og

Marskandiserboder, som i Dag trængte sig omkring hans Fodstykke.

Midtpunktet for Bevægelsen var dog Kirketorvet, — en rummelig Plads mellem den store, tungt alvorlige Sognekirke og et firehundred Aar gammelt Skrummel af et Graabrødrekloster, »Helligaandshuset« kaldet. Her bølgede et oprørt Hav af Hoveder og Hatte, af Landslagtere, Frugthandlere, Grøntkoner, Æggeprangere og Bønder, hvorimellem Købstadfruer og Tjenestepiger skubbedes og trængtes. En forvirret Larm, frembragt af Raaben, Prutten og Kævlen, blandede sig med Hanernes kvalte Galen nede i Kurvene og Pattegrisenes ynkelige Skrig, naar de ved det ene Bagben halledes op af Poserne; og overalt steg Duften af Kaalblade, Frugt og gammel Ost som en verdslig Røgelse op om den ærværdige Munkekirkes tavse Mure.

Jeg færdedes en Stund omkring mellem alle disse Mennesker; men trods Larmen og Uroen, trods Puf og Stød var det mig ikke muligt at løsrive mig fra Minderne om de svundne Dage. Mens jeg gik og betragtede disse Skarer af

nymodens Bønder, som Jernbaner og Dampskibe havde sendt ind over Gaderne, og for hvem en Byrejse øjensynlig var slet og ret en Forretningssag, som de søgte at faa afgjort hurtigst muligt for atter at komme hjem til deres Mælkeriregnskaber, Komitémøder og politiske Foreninger saa' jeg i Tankerne de endeløse Rækker af skumplende, tilstøvede Bøndervogne, der i sin Tid hver Lørdag Morgen rumlede langvejsfra ind i Byen med store, fedtglinsende Heste tungt dansende under de strammede Liner og med Fruentimmerne opstabledede bag i Agestolen, hvor de — selv i stegende Sommerhede — sad indsvøbte i tykke Hovedklæder og svære, grønne Hvergarnskaaber med Messingspænder i Halsen. Jeg saa' for mig Fortidens gamle Købmandsgaarde, hvis store Gaardsrum efterhaanden aldeles overfyldtes af disse stive, tunge Fjællevogne med kurveflettet Bagsmække, som den Gang brugtes selv af den rigeste Storbonde. Oppe paa Stentrappen stod Købmandens lille trivelige Madamme og bød Velkommen og gav Haanden, mens Krambodsvenden uden Forlov tømte

Vognbunden for dens Indhold af Æg, Uld, Flæsk og Huder og bragte det altsammen ned i Lagerkælderens. Kun Smørbrikken blev taget med op i Butikken og her tømt ud i et stort Samlingskar, hvor to stærke, bararmede Piger midt i det overfyldte Lokales Os og Tobaksrøg æltede alle Stykkerne sammen til en fedtgraa Vællingmasse. Inde i Stuerne var Halvdelen af Møblerne flyttede ud for at skaffe Plads. Hele Lejligheden var paa denne Dag omdannet til Beværtning, og fra den tidlige Morgen var der en travl Servering af Kaffe og Smørrebrød, men især af Brændevin i Overflod. Enhver Bonde betragtedes som Husets Gæst; og af og til gik »Manden« selv igennem Stuerne med sin Merskumspibe og sin stor-skyggede Kasket og bad Folk gøre sig tilgode. Til Gengæld blev der stiltiende fordret, at Bønderne overlod Købmanden deres Varer til den Pris, han selv fastsatte, og at de uden Undtagelse købte deres Fornødenheder i hans Butik og hans Tømmergaard.

Ude paa Gaderne bølgede en støjende, snakkende, kævlende og spyttende Strøm af

indtil titusinde Landboere, der uhindret havde taget hele Byen i Besiddelse som deres retmæssige Ejendom. Især paa de saakaldte »Frilørdage«, de nærmeste Lørdage efter tilendebragt Høst, naar alt, hvad der i Sommerens Løb havde kunnet føre et Mejerede eller en Rive, strømmede hertil med Høstlønnen i Lommen, var Røret ubeskriveligt. Fra Gaderne under »nordre Bakke«, hvor Kvæget samledes, indtil Fredrikspladsens Honningkagetelte, Karuseller, Menneskeædere og Lirekassemænd var Byen forvandlet til en broget Markedsplads. Her saaes gamle Mænd i Fløjls Knæbenklæder og lange, hvide Uldhoser, med Spændesko, høje Uldhatte og korte Vadmelstrøjer besat med store Sølvknapper. Kvinderne bar næsten alle Hovedet indbundet i et stramt sluttende Klæde af spraglet Stof, der var knyttet over Issen; kun enkelte af de unge Piger havde allerede den Gang brudt med denne Overlevering og anbragt smaa, giftigt farvede Blomsterhatte over deres rødlige Haar og fregnede Ansigter.

Hen ad Fortovets Fliserække kom en lille bebrillet Mand i lyse Permissioner, brune

Gamascher og en sølvknappet Lapsestok under Armen. Hans Holdning var saa overlegen, hans Mine saa bister, at de tunge Bønderkroppe uvilkaarligt veg til Side for ham og med opspærret Mund blev ved at stirre efter ham, som om det var selve »Bettefanden«, der gik dem forbi.

Adjunkt Hammer — thi ham var det — var altid om Lørdagen i sit ondeste Lune. Før sin Forlovelse havde han saa vidt muligt holdt sig hjemme paa denne Dag, fordybet i Udarbejdelsen af sit store Værk om Livius, der — hvad han en Gang skulde have ytret — »vilde gøre hans Navn til Evropas Ejendom«. Men saa fuldstændigt havde Kærligheden omskabt dette Slobroksmenneske, at end ikke hans kære latinske Leksikon længer formaaede at fængsle hans Tanker. Bedst som han sad med Haanden under Kinden og Pegefingren paa den lærde Bogs tættrykte Side, sank han som en Skoledreng hen i kødelige Drømme om Kys og ømme Favntag, og hvert Øjeblik kunde han overraske sig selv i den nøjagtige Udregning af, hvor mange Uger og Dage, der

endnu var tilbage til den 15de Oktober, til hvilken Dag Brylluppet var berammet.

Saadan var det netop gaaet ham i Dag; og skønt han vidste, at ogsaa hans Svigerfaders Hus hver Lørdag var oversvømmet af Folk, og at Eleonora var fuldt optaget af at beværte dette foragtelige »Bønderkvæg«, havde det ikke været ham muligt at bekæmpe sin Længsel efter hendes friske, røde Mund.

Han drejede ned imod Vestregrave og sneg sig lidt efter ind i Svigerfaderens lille Have, hvorfra man havde Udsigt til Bagsiden af Stuehuset. Trods Spektaklet derinde fra hørte han straks sin Forlovedes Stemme gennem de aabentstaaende Køkkenvinduer paa første Sal.

»Pst! Pst!« kaldte han og strakte sig paa Tærne som en forelsket Hankat.

Men Ingen svarede.

»Pst! Pst!« mjavede han igen, og denne Gang med sine smaa Lungers fulde Kraft.

Samme Resultat.

Da fik han Øje paa en tyk, trettenaars Dreng, der ude fra en Sidegyde kiggede ind gennem Havelaagen. Uden at ane, at samme

Dreng havde forfulgt ham gennem Gaderne for at belure hans Færd, kaldte han ham til sig, klappede ham med sin klamme Haand paa Kinden og bad ham gaa op i Køkkenet og sige til Frøken Ankersen, at hendes Forlovede ventede nede i Haven og meget ønskede at tale med hende.

Men Drengen kom tilbage med den Besked, at Eleonora ikke havde Tid; Huset var fuldt af Gæster, og hun havde ikke et Øjeblik at afse.

»Hvadbehager!« skreg Adjunkten i et pludseligt Raseri, der gjorde Ansigtet med dets tre store Kødvorter ganske blegt. »Vil du gaa op igen og sige, at det er ganske nødvendigt, at jeg faar talt med hende, og at hun maa komme straks . . . Hører du: straks!«

Drengen tilkastede Adjunkten et saa hadefuldt Blik, som om han havde mest Lyst til at hugge Øjnene ud paa ham. Men Hr. Hammer var hans Lærer, og han adlød.

Lidt efter styrtede Eleonora ned ad Køkkentrappen i stort Smækkeforklæde og med Kjøleærmet smøget op over de buttede Haandlede.

»Jeg har virkelig ikke Tid«, begyndte hun; . . . men ved at se Adjunktens ophidsede Ansigt holdt hun forskrækket inde og begyndte stammende at undskyldte sig. Der havde virkelig været saa mange Folk . . . han maatte ikke være vred . . . det havde ikke været hende muligt at komme ned . . .

Synet af den Elskede formildede øjeblikkeligt Hr. Hammers Sind. Uden at høre paa hendes Selvforsvar stak han elskovssyg sin Arm ind under hendes og trak hende med sig ind i det lukkede Lysthus i Hjørnet af Haven.

Men helt lukket var Lysthuset ikke. Den tykke Dreng, der med mørk Mine og knyttet Haand var bleven staaende henne ved den lille Laage ud til Sidegyden, kunde herfra se, hvorledes Adjunkten tog Eleonora paa sit Skød og nærmede sin brede, gummibløde Mund til hendes Ansigt. Med Taarer i Øjnene saa' han, hvordan den ulykkelige unge Pige blev blegere og blegere, mens den lille Menneskeorm tavst og forslugent mættede sig med Kys paa

hendes Kinder, hendes Mund, hendes Øjne og dejlige hvide Hals.

— — — Ude omkring i Byen steg Røret jævnt i Løbet af Dagen, indtil det hen paa Eftermiddagen udartede til et vildt Orgie. Lange Rækker af brændevinsstinkende Karle, Arm i Arm med blussende, rundkindede Piger i rødbrune, blaa og olivengrønne Hvergarnskjoler, drog vrælende og syngende gennem Gaderne, som de ganske spærrede fra Fortov til Fortov. Overalt var man Vidne til de uhyggeligste Optrin af Folk, der paa denne Dag havde taget Erstatning for maaske et helt Aars ensomme og ædruelige Liv ude i en eller anden fjern og trist Afkrog ved Havet . . . Folk, der laa døddrukne og rallede midt i Rendestenen; gamle, hvidhaarede Bønder, der skrigende, med stive Øjne og Fraaden om Munden, tumlede fra Husmur til Husmur eller — vaklende paa Vognenes Agebrætter — lod de balstyrige Heste styrte med slappe Liner ud ad de samme Veje, hvor de om Morgenen var rullet adstadigt ind. Især paa Fredrikspladsen, omkring Karusellerne, Lire-

kasserne, Beværtnings- og Menneskeæderteltene, var Spektaklet øredøvende; og i den næsten uigennemtrængelige Menneskemasse sneg Byens Drengs sig grinende omkring og drev allehaande Spilopper, idet de kneb Bønderpigerne i Benene eller i Smug syede Piger og Karle sammen, saa de ikke kunde komme fra hinanden. Pigerens Hvin og de drukne Karles Banden, Lirekassetoner og Teltudraabernes hæse Stemmer blandede sig til en sand Helvedskoncert.

Endnu sent paa Aftenen kunde man høre Vognene buldre gennem Gaderne med larmende Bønder og forskræmte Heste. Først hen imod Midnatstid faldt Byen helt til Ro. Købmandsgaardenes tunge Porte lukkedes; og mens Vægterens monotone Sang hørtes fra det mørke Stræde, tømte Købmændene deres Butiksskuffers rige Skat af Sølvdalere ned i rummelige Lærredsposer, som de tog med sig ind i Sovekammeret og dér gemte bag Hovedpuden i den store, snehvide Himmelseng.

Ogsaa Eleonora var gaaet ind i sit Kammer, træt af Dagens travle Uro. Omhyggeligt

havde hun aflaaet sin Dør og trukket Gardinet for Vinduet; thi end ikke i Dag kunde hun gaa til Hvile uden at have set til sin dyrebare, hemmelige Skat. Og nu sad hun dér ved et nedbrændt Tællelys, med Hovedet mellem Hænderne, og læste i nogle Papirer.

Det var alle den troløse Fætters gamle Breve — alle hans brudte Eder og svegne Løfter. Det var lange, fantastiske Udviklinger om Kærligheden, Verdensaanden og Fremtiden, afbrudte af Vers i Tidens følelsesfulde Stil. Uden ringeste Bitterhed, bevæget af de mange blomstrende og kærlighedsfulde Ord, gennemlæste Eleonora andægtigt alt, især Digtene, skønt hun kunde dem udenad Linje for Linje.

Solen synker over Byen,
Uvejrsmørkt i Vesten brænder,
Dagen dør, — med Gyldenskyen
Bud og Hilsen jeg dig sender.

Sidder du i Skumringsdrømme,
ser, hvor Dug paa Ruden falder,
husk — det er mit Hjertes ømme
Længsel, som din Trøst paakalder.

Kommer Storm i Aften silde,
vækker dig af dybe Tanker,

husk — det er mit Hjertes vilde
Længsel, der paa Porten banker.

Slumrer du i Nattens Klæder,
hører Regn paa Ruden strømme,
tænk: det er din Ven, der græder, —
send mig da et Kys i Drømme!

Stille lukkede hun Brevet sammen og tog fat paa det næste. Hun græd, — det vil sige hendes himmelblaa Øjne stod fulde af store Taarer, hvoraf nu og da én rullede ned ad hendes runde Kind. Anden Slags Graad kendte hendes Hjerte ikke.

Længst stirrede hun i det sidste Brev, det sidste Livstegn, han havde sendt hende. Det var helt og holdent paa Vers.

Du spørger, hvorfor ej jeg skrev,
om jeg har glemt »min Due«,
om jeg ej fik dit sidste Brev
og Blomsten til min Stue?

Hvad skal jeg svare? Pennen kan
ej tolke Hjærtets Varme,
ak — hvorfor ligger Hav og Land
imellem vore Arme?

Du véd, du er mig alt paa Jord,
mit sidste og mit første;
men sig — hvad hjælper skrevne Ord,
naar mine Læber tørste?

O sig, hvad hjælper Blæk og Pen
i Nattens Timer sorte
for den, som har sin Hjærtensven
vel hundred Mile borte?

Tys! Midnatsklokken hører jeg
fra Kirketaarnet runge.
Ja — det er dig, som kalder mig
med Klokkemalmets Tunge!

Se, sadlet staar vor Drømmehest!
Kom, Elskte! Lad os sove!
Nu ride vi til Bryllupsfest
i store, stille Skove.

Ved det sidste Vers piblede Taarerne
rigeligere ud af hendes smukke Øjne, og hun
bøjede sig ned mod sin Kjølelomme for at
pudse Næsen i en udhængende Snip af Lomme-
tørklædet.

»For Fanden!« udbrød jeg ganske højt og
sprang op fra en Bænk udenfor et Hus i en
af Sidegaderne, hvor jeg havde siddet og drømt
med vidtaabne Øjne.

XIII.

Formiddagen gik hen uden Resultat. De Folk, jeg turde antaste og udspørge — Havnedragerne, Bybudene, Jomfruen inde hos Konditoren o. lign. — vidste ingen Ting; og til dem, der rimeligvis kunde give Besked, havde jeg ikke Mod til at henvende mig. Hvilket Paaskud skulde jeg vel ogsaa give for at paa-trænge mig et vildtfremmed Menneske i et saadant Anliggende?

Jeg blev mere og mere urolig og nedstemt. Det nyttede ikke, at jeg lo af mig selv og søgte at spotte over det taabelige i denne genopvakte Lidenskab for en forlængst afdød ... i denne skinsyge Jagt efter en Skygge, et Genfærd, maaske endog et blot og bart Fantom. Jeg befandt mig i ganske samme op-hidsede Sindsstemning, hvori jeg som Dreng

stormede om i Byen og de offentlige Haveanlæg, saasnart jeg hørte, at Eleonora havde vist sig paa Gaden i andres Selskab. Aldrig fik jeg Ro, aldrig kunde jeg hverken tale eller spise, før jeg havde opsporet hende eller vidste hende vel hjemme igen i det brunmalede Hus paa Vestregrave.

Ud paa Eftermiddagen, da jeg spaserede nede omkring Havnen, fik jeg her Øje paa en sværtbygget, ældre Herre med Sølvbriller og graa Bakkenbarter, i hvem jeg øjeblikkeligt genkendte en af mine gamle Lærere og Adjunkt Hammers Medlærere . . . en Mand, hvem jeg huskede som en ualmindelig paapassende lagttager, egentlig lidt af en Lurer, der i sin Tid var frygtet paa Grund af sit fortrolige Indblik i alle Byens private og offentlige Forhold. Det fór mig straks gennem Hovedet, at her havde jeg netop fundet den Mand, jeg søgte. Hos ham vilde jeg sikkert kunde faa de paalidelige, nøjagtige og udtømmende Oplysninger, jeg tørstede efter.

Med en rask Beslutning gik jeg ham hilsende i Møde og forestillede mig.

Han optog min Tilnærmelse meget venligt, ytrede, at han dunkelt kunde erindre mig fra Skolen, o. s. v., og efter at vi havde udvekslet endnu et Par saadanne Talemaader, fulgtes vi ned ad Gaden.

Af sig selv gled vor Samtale hen paa Fortiden. I den belærende og formanende Tone, som Skolemænd aldrig formaar helt at aflægge overfor deres gamle Elever, selv om disse er begyndt at faa graa Haar i Livets Strid, talte han til mig om »Nutidens Ynglinge«, for hvilke han aabenbart i mig saa' en Repræsentant, og hævdede i næsten fornærmende Ord den gamle Tids Ungdom paa den nuværendes Bekostning. Jeg lod ham tale. Det galdt for mig netop om at faa ham til at snakke fra Leveren. Forsigtig førte jeg Skridt for Skridt Talen hen mod Eleonora Ankersen, og til min Henrykkelse fornåm jeg straks, at han virkelig havde hele hendes Historie nærværende i Hukommelsen og vidste paa lidelig Besked om den indtil dens mindste Enkeltheder.

Jeg bød ham i stor Ærbødighed ind paa

et Glas Vin, hvorover han synligt studsede. Jeg kunde se paa ham, at han fandt det lidt for voksent af mig. Dog tog han tilsidst mod Indbydelsen, og vi gik op mod Hotellets Restavration.

Hvad han her fortalte mig om Eleonora Ankersens sidste Dage, var — sammenføjet med mine egne Erindringer og egne Kommentarer — omtrent følgende:

Det var ganske rigtigt til en Dag i Oktober, at Bryllupet var berammet. Købmand Ankersen, som var stolt af at have faaet en saa lærd Svigersøn, der talte Græsk og Latin lige saa flydende som sit Modersmaal, gjorde længe i Forvejen store Forberedelser til Højtidsdagen og forsynede navnlig sin Vinkælder saa rigeligt, som om han havde til Hensigt at drukne hele Bryllupsselskabet i en Syndflod af »Skyllevand«.

Adjunkt Hammer og Eleonora saaes stadig hver Dag i Skumringstimen at spasere Arm i Arm gennem Gaderne ud til de offentlige Lystanlæg østen for Byen — han som sædvanligt med Næsen højt oppe under Hatteskyg-

gen og Stokken under Armen, hun med Blikket forsagt mod Jorden men forøvrigt lige saa rødmosset og blomstrende som nogensinde. Disse svulmende Engdøtre besad en robust Sundhed, som ingen Hjærtekvide formaaede at undergrave. Det paastodes af Folk, der var gaaet Kæresteparret forbi og havde opsnappet nogle Ord af dets Samtale, at Adjunkt Hammer benyttede disse Spasereture til at udvikle for sin vordende Hustru Betydningen af sit Skrift om »Cicero og den romerske Veltalenhedskunst«. Særlig blandt Byens Ungdom blev Eleonora i det hele inderlig beklaget.

Saa var det en smuk Aften i Midten af September, da de to Forlovede gik deres sædvanlige Spaseretur i »Tøjhushaven«, at den Ting hændte, der skulde blive saa skæbnesvanger. Adjunkt Hammer foretrak bestandig at gaa ad de skjulteste og mørkeste Stier, fordi han dér mere ugenert kunde hengive sig til sine forberedende Øvelser i ægteskabelig Æmhed. Men heller ikke herinde forblev de denne Aften ganske uforstyrrede. Midt under en erotisk Situation fór de begge sammen ved

at høre Skridt bag ved dem, — og Adjunkten begyndte atter at tale om Cicero og den romerske Veltalenhedskunst.

»God Aften«, lød det et Øjeblik efter med holstensk Akcent lige ved Siden af dem.

Det var v. Mohrhof.

Paa den tilkommende Ægtemand virkede Synet af denne Damernes Helt som en kalkunsk Hane paa en Gase. Det var næppe nok, at han gengældte Ritmesterens militære Hilsen, og uvilkaarligt trak han beskyttende Eleonora tættere ind til sig, idet han samtidigt mistænksomt holdt Øje med hendes Mine.

Han mente nemlig at have lagt Mærke til, at denne Kvinderøver i den sidste Tid paa en mistænkelig Maade havde omkredset dem paa deres Spasereture. Ved nu at tilkaste ham et gennemborende Blik saa' han straks paa hans dybt brunrøde Ansigtssfarve og af den Maade, hvorpaa hans Felthue sad forfløjent ned over det ene Øre, at Ritmesteren befandt sig i den oprømte Stemning, hvori han gærne paa denne Tid af Dagen forlod Klubben, og som for Damerne gjorde hans

sydlandske Skikkelse allermest uimodstaaelig, idet den forstærkede det Skær af noget romantisk fribytteragtigt, der i deres Øjne hvilede over ham.

Med en høj og frimodig Latter besvarede Ritmesteren Adjunktens Uhøflighed. Og uden at anfægtes af den vedblev han at gøre dem Følgeskab gennem den halvmørke Gang, hvor hans lange Ryttersabel larmende slæbte efter ham i Gruset. Mens hans smaa, muntert fyrige Øjne søgte at fange Eleonoras Blik, og idet han holdt sin højre, blottede Haand ud i Luften og hurtigt snoede den hvide Handske frem og tilbage omkring sin oprejste Pegefinger, gav han sig i overgiven Tone til at tale om det smukke Vejr, der ret maatte egne sig for et Par Forlovede til at sværme i. Guds Død, — sagde han — hvor det maatte være dejligt at have sig en Hjærtenskær. Desværre! Selv var han ikke forlovet, men han bad hver Aften til Vorherre, at han snart maatte blive det. — Og efter at have kastet sin Handske lidt i Vejret, grebet den igen og trykket den

til sit Hjærte citerede han med sin holstenske Akcent:

»Alferdens Guld jaj gifer daj,
naar blot du fil besøke maj.«

»Eleonora!« sagde Adjunkten, — han formelig snerrede af Had og Forbitrelse. »Vi sætter os her paa denne Bænk. — Vi beklager, Hr. Ritmester, ikke længer at kunne nyde Deres Selskab!«

Men den overmodige Officer lod sig ikke saa let afvise. Smilende slog han Hælene sammen, saa de lange Sporer klirrede, og idet han samtidigt kavallermæssigt løftede Haanden op til Huen for Eleonora — hvem han uafbrudt titulerede »min Naadige« — bad han om Tilladelse til at gøre »det ærede Herskab« Selskab. Derpaa tog han Plads paa Bænken ved Siden af den unge Pige — dog i høflig Afstand fra hende — og fortsatte ufortrødent sin Passiar. Han spurgte til det ærede Herskabs Befindende og lykønskede Adjunkten til det forestaaende Bryllup, som »maatte være ytterst angenemt at hafe i Utsigt«.

Adjunkt Hammer svarede blot med et Par

Strubelyd, der røbede hans tænderklaprende Raseri. . . . Eleonora aabnede slet ikke Munden. Hun sad og saa' ned i sit Skød, og hele hendes Legeme skælvede af Angst. Ogsaa hun havde i den sidste Tid mærket Ritmesterens fornyede Forfølgelse, og det var ikke svært for hende at gætte, at han maatte have en bestemt Hensigt med at møde dem netop her i den folketomme Del af Haven.

De havde da heller ikke siddet længe paa Bænken, før hun mærkede, hvordan han i Talens Løb sagte nærmede sig hende; . . . og pludselig følte hun, at han tog hende blidt om Haanden og holdt den fast. Hun havde nær udstødt et højt Skrig. Det var efterhaanden bleven næsten mørkt under Træerne, hvor de sad; og Adjunkten, der — for ret at udtrykke sin uendelige Ringeagt for den paatrængende Soldat — stadig vendte Ansigtet til den anden Side, saa' ingen Ting. Selv turde hun ikke røre sig. Hun vidste, at om hendes Kæreste opdagede Ritmesterens uforskammede Nærgaaenhed, vilde han gribes af en saadan Forbitrelse, at han gjerne kunde

anfælde ham med sin Stok, og der vilde blive et Spektakkel og en Skandale, som aldrig vilde glemmes.

I denne fortvivlede Hjælpeløshed maatte hun i flere Minutter sidde rolig og lade sig kærtegne af den dristige Officer, der — paa samme Tid som han holdt hendes Haand fangen — blidt lod sine varme, bløde Fingre glide frem og tilbage henover den og ind over hendes nøgne Haanded ovenfor Handsken. Samtidigt sad Adjunkten paa hendes anden Side og klappede i Smug og ligesom beroligende hendes anden Haand med sin kolde og klamme Lab.

Da fór det atter igennem hende. Hun havde følt Ritmesterens Fingre gøre en Bevægelse hen imod hendes Barm.

»Hvad er der, min Pige?« spurgte Adjunkten, der havde mærket et Ryk i sin Arm.

»Skal vi ikke gaa?« fik Eleonora med Besvær presset frem, og i det samme rejste hun sig. Men forinden havde v. Mohrhof faaet Lejlighed til at putte en lille Billet ind bag hendes Sommerkjoles brede Livbaand — lige

under det Sted, hvor Hjærtet bankede, som om det vilde slaa Hul i hendes Side.

Ogsaa Ritmesteren rejste sig nu og tog lidt efter en udsøgt høflig Afsked.

Paa Hjemvejen mælte Eleonora ikke et Ord og paaskyndede uafladelig sin Gang. Brevet brændte hende under Bæltet som en Ildglød.

»Hvad er der i Vejen med dig?« spurgte Adjunkten og betragtede hende igen med et mistænksomt Blik.

Hun foregav et Ildebefindende, og saasnart de naaede hjem, skyndte hun sig ind i sit Kammer. Men da hun stod derinde — rystende over hele Legemet — med Billetten i Haanden, kom hun pludselig til at mindes de »hemmelige Midler«, som Ritmesteren efter manges Mening skulde være i Besiddelse af — og med ét kastede hun Brevet ulæst i Kakkelovnen og tændte Ild i det.

Om Natten kunde hun ikke sove men laa og græd af Fortvivlelse over, hvad der var sket. Hvormed havde hun dog forbrudt sig, at man turde byde hende en saadan Fornærmelse? Hvad havde hun dog gjort, at man ikke kunde

lade hende i Fred? ... For første Gang rejste der sig i hendes forpinte Hjærte noget som en Anklage mod den troløse Fætter. Hun laa og hviskede ned i den taarevædede Pude: »Aa, Erik! Erik! — Hvorfor kom du ikke tilbage!«

Den næste Dag ved Middagstid modtog hun med Posten en længere, snildt affattet Skrivelse fra Ritmester v. Mohrhof.

Han skrev, at han — efter den Tilnærmelse, hun Aftenen i Forvejen havde tilladt ham — ikke havde Ret til at tvivle om, at de endelig var kommen til Forstaaelse med hinanden. At han elskede hende med gløddende Lidenskab, havde forhaabentlig hans lille Billet allerede sagt hende. Han ventede nu en Meddelelse fra hende om, hvor og hvornaar de kunde mødes for at træffe Aftale om Fremtiden; men skulde han — imod Forventning — ikke høre nærmere fra hende i Løbet af Dagen, vilde han tillade sig at indfinde sig hos hende Klokkeren seks præcis. Sluttelig bad han hende i en Efterskrift meget indtrængende om at tilintetgøre Brevet, saasart hun havde læst det.

Næsten forinden Eleonora havde sluttet Læsningen, sank hun som lamslaaet ned paa en Stol og blev siddende dér i flere Minutter uden at røre sig. Brevets skamløse Tone — Truslen om at udstrække Forfølgelsen til hendes eget Hjem — Udsigten til at kompromitteres nu tre Uger før sit Bryllup . . . det var mere end nok til at bringe den stakkels svaghovedede Pige til Fortvivlelsens Rand.

Den første overlagte Tanke, der opstod hos hende, var den at opsøge Dorothea Nielsen, betro hende hele Forholdet og bønfalde hende om et Raad. Thea var hendes bedste Veninde, — den eneste, til hvem hun havde fuld Tillid. Thea maatte hjælpe! — Thea maatte give hende et Raad! Ellers var hun fortabt!

Hun skyndte sig at tage sit Tøj paa. Men hun var kommen saadan til at skælve, at hun næppe kunde knappe en Knap eller binde et Baand. Kuldegysning paa Kuldegysning gennemfór hendes Legeme, og Tænderne klaprede i hendes Mund, som om hun stod nøgen i tyve Graders Frost.

Da hun gik gennem Gaderne, mærkede hun, at Folk overalt vendte sig om og saa' efter hende. »Skulde de allerede have faaet noget at vide!« fór det igennem hende, og det var, som om Stenbroen forsvandt under hendes Fødder.

Thea var ikke hjemme. Hun var nylig gaaet ud og kunde ikke ventes hjem for det første, — forklarede Tjenestepigen, der lukkede op.

»Ja, vil De saa være saa god at hilse,« sagde Eleonora med sin vante Talemaade. Men hendes Ansigt var pludselig bleven ganske farveløst; besynderlig stille listede hun ned ad Trapperne, idet hun med Haanden støttede sig til Væggen. Det sortnede for hendes Øjne. Nu vidste hun ikke sit arme Raad.

Da hun naaede ned til Indgangsdøren, hørte hun Raadhusuret lige overfor slaa tre. Hun standsede. »Tre,« sagde hun ganske højt. — Inden tre Timer maatte hun have Hjælp! Inden tre Timer maatte hun træffe Thea! Ellers var det ude med hende!

»God Dag, min Naadige!« lød det i det samme ved Siden af hende.

Det var v. Mohrhof. Han holdt tre Fingre op til Huen og forklarede, at han havde set hende gaa over Torvet og tilladt sig at oppebie hendes Ankomst, da han meget ønskede at tale med hende.

»Tør jeg letsage Dem lidt herind i de smaa Gater? . . . Vi har vel nok lidt at tale om.«

Uden at mæle et Ord fulgte Eleonora hans Opfordring og gik med ham ind i de smaa, mørke, mennesketomme Gyder og Krinkelgange, der krummede sig bag ved Byens gamle Raadhus. Straks ved Synet af Ritmesteren havde hun fattet en Beslutning. Hun vilde i sin Nød tale ligefrem til ham . . . vilde bede, ja trygle ham om at lade hende i Fred og ikke gøre hende ulykkelig.

Ritmesteren trykkede sig tæt op til hende og hviskede hende bagfra ind i Øret:

»Hvor De ser søt ut i Dag! Men saa blek — saa blek, min Naadige! Er De ikke glad? . . . De har faaet mit Bref, ikke sandt?«

»Jo.«

»Men Guds Dødt . . . jaj har en stor Synd paa min Samvittighet, som jaj mo bekende

Dem. Jaj var altfor likkelig ved at vide, at De elskede maj . . . ok saa kom jaj i Morges for Skade at fortælle det til et Par af mine Kammerater. — Det er skrækkeligt!«

»Hvad har De sagt?« — Eleonora standse, bleg som Døden, og saa' op.

»At vi var forlofede . . . Ja, nu blifer De vredt paa maj, ok jaj har det fortjent! Men jaj kunde ikke gøre for det! Jaj var altfor likkelig!«

»Men jeg er jo forlovet med Adjunkt Hammer!« næsten skreg Eleonora i Fortvivlelsens Desperation.

»Min søte Frøken! De kan dok ikke være forlofet med to paa ét Gang. De kan dok ikke være forlofet med den ene og late Dem karessere af den andre. Har jaj ikke Ret? . . . Guds Dødt, Frøken! Hvad er der i Vejen? De falder jo!«

Eleonora, der havde fortsat sin Vej, var virkelig begyndt at vakle, og det saa' et Øjeblik ud, som om hun skulde segne om. Men Ritmesterens Raab vakte hende. Hun paa-skyndede stum sin Gang; og lidt efter forlod

hun ham, idet hun drejede ind ad en tom Sidegyde. Da han blev ved at følge efter hende, gav hun sig til at løbe.

»Men, min Naadige! . . . Saa hør maj dok,« sagde han og vilde tage fat i hende.

Men da vendte hun sig lynsnart omkring og hævede begge Armene over Hovedet ligesom til Forsvar. Med vildt fortrukket Ansigt udstødte hun et højt Skrig — en Vanvittigs skingre Rædselsskrig — der fik hendes Forfølger til at standse, ja gjorde ham ganske maalløs.

Før han var kommen sig af sin Forbavselse, var hun forsvunden. — Han saa' sig slukøret om. Gud ske Lov! Der var Ingen, der havde set dem.

. . . Paa Slaget seks indfandt Adjunkt Hammer sig i den brune Gaard ved Vestregrave for at afhente sin Kæreste til den sædvanlige Aftenpromenade. Da han ikke fandt hende hjemme, blev han i højeste Grad opbragt. For denne levende Timeviser var det den ottende Dødssynd ikke at passe Klokkeslettet. Han begyndte at gaa op og ned ad

Gulvet i Dagligstuen og saa' hvert andet Minut snerrende paa sit Kronometer.

Men Klokken blev halv syv, og Klokken blev syv . . . og henne over Hjørnepiedestalen nynnede det gamle Sangværksur saa besynderlig melankolsk sin lille Vise: »Ach, du lieber Augustin, alles ist weg! — weg! — weg!«

Nu viste ogsaa Svigerfaderen sig i Stuen og blev højlig forundret over ikke at finde Aftensbordet dækket. Det var aldrig nogensinde før hændet, at Eleonora havde glemt sine huslige Pligter. I sin Frygt for at vække Ængstelse plejede hun altid at sende Besked hjem, saasnt hun forblev hos sine Bekendte udover Spisetiderne.

Da Klokken var bleven otte, uden at hun var kommen, sendte den bekymrede Fader Bud til alle Datterens Veninder for at forhøre om hende. Men Buddene kom tilbage uden Oplysninger. Kun fra Thea Nielsens blev der bragt den Besked, at Eleonora havde været hos dem Klokken tre og da set saa bleg og daarlig ud, at Pigen, der havde lukket op for hende, mente, hun maatte være syg.

Da blev den gamle Bondekøbmand for Alvor urolig. Han forestillede sig alle mulige Ulykker, der kunde have ramt hans Datter. Han tænkte sig, at hun laa syg og hjælpeløs i en Port eller i en af de store Tømmergaarde, hvorigennem der var Passage fra Gaderne; og da der atter var forløbet en Time i forgæves Venten, greb han i sin Skræk til et usædvanligt Middel.

Klokken kunde vel den Gang være lidt over ni. Det var en stille og stjerneklar Aften . . . ret en fredelig Septemberaften. Rundt om paa Gadehjørnerne lyste Lygterne med et mat Skær; i de snævre Gyder og Stræder var der ganske mørkt. Bag de fleste Vinduer var Lysene allerede slukkede, Beboerne gaaet til Rø. Der hørtes ingen anden Lyd over hele Byen end af Tømmergaardenes Hunde, der ynkeligt hylede til hinanden.

Selv var jeg nylig kommen hjem fra en Kammerat og befandt mig ene med min gamle, vattersotige Faster, der sad i sin Armstol henne ved Kakkellovnen og drak den Kop dampende Kaffe med Kandissukker til, uden hvilken

ingen indfødt Randerskvinde kunde finde Nattero. Min Fader var gaaet hen i den ny-oprettede Haandværkerforening, i hvilken han som Byens største Skomager beklædte Posten som Formand.

Jeg sad med Pegefingerenderne stoppet ind i Øret og læste i en gammel Almanak, og saa stille var der i hele Huset, at man tydeligt kunde høre tre-fire Dødningeure tikke inde i Loftsbjælkerne.

»Ludvig!« sagde pludselig min Faster.
»Hvad er det, jeg kan høre?«

»Kan Faster høre noget?« spurgte jeg og tog Fingrene ud af Ørene. — »Bytrommen! Der er Brand!« raabte jeg lidt efter og sprang op.

I et Nu var jeg henne ved Vinduet og fik det aabnet. Rundt om i Husene var der hurtigt kommet Lys, og natteklædte Skikkelser strakte sig ud af Vinduerne, raabte til hinanden over Gaden og saa' op mod Himlen for at opdage Lysskæret fra den formodede Ildløs. Vor Genbo, Ligkistesnedkeren, stak sit store røde Skaldehoved ud og brølte som en Tyr: »Hvor er Ilden?«

I det samme drejede Trommemanden omkring Hjørnet af vor Gade; men før vi kunde opfange, hvad hans kællingeagtige Stemme raabte, fik vi af en forbiilende Mand at vide, at det var Købmand Ankersens Datter, der var bortebleven fra Hjemmet og mentes at ligge i syg og hjælpeløs Tilstand et eller andet Sted i Byen.

Ikke saa saare havde jeg hørt dette frygtelige Budskab, før jeg fór ud af Stuen, ned ad Trappen og ud i Byen. Aldeles forvildet — med bart Hoved og i Filtsko — løb jeg omkring i Gaderne, hvor Folk overalt var kommen til Vinduerne og raabte og spurgte. Jeg var ganske ude af mig selv, og pludselig snublede jeg i Mørket over en Trappesten og slog Baghovedet saa haardt med Brostenene, at jeg besvimedede.

Natvægteren bar mig hjem, og først den næste Dag kom jeg til Bevidsthed. Mit første Spørgsmaal galdt Eleonora. Jeg fik da at vide, at hun om Morgenens var fisket op af Gudenaen som Lig et lille Stykke nedenfor Havnen, og at hun var bleven bragt hjem paa

en Bærebør, tilhyllet af Betjent Raffensteins Uniformskappe. — —

I lang Tid troede man, at der forelaa et simpelt Ulykkestilfælde, og Sorgen i Byen var almindelig. Den gamle Fader var utrøstelig. Derimod rettede Adjunkt Hammer sig forholdsvis hurtigt efter det tunge Slag, idet hans Afhandling netop i de samme Dage blev særdeles rosende omtalt i et tysk Fagtidsskrift.

Først længe efter betroede Ritmester v. Mohrhof i et lystigt Øjeblik en Kammerat, hvad han havde tilladt sig overfor Eleonora hin Aften i Tøjhushaven . . . og ad denne Vej kom efterhaanden den rette Sammenhæng for Dagens Lys.

XIV.

Den næste Dag forlod jeg Byen.

Dog kunde jeg ikke sige den Farvel, før jeg havde besøgt det eneste Sted, hvor et Spor af min Barndoms Elskede virkelig endnu var at finde, — Kirkegaarden. Ganske tidligt om Morgen, mens hele Byen endnu sov trygt under Engenes tunge Taagedyne, sneg jeg mig ned ad Hôteltrappen og ud til de Dødes Have. Idet jeg sagte aabnede den store Gitterport derude, frembragte dens Hængsler en besynderlig Lyd, der fik mig til at gyse let. Det lød i mine Øren som et Signal ... et Varsko-Raab til et eller andet forsinket Genfærd derinde i Taagen over Gravene.

Efter nogen Leden fandt jeg Eleonoras Gravsted i et overgroet Hjørne af Kirkegaarden, indenfor en indhegnet Plads, hvor ogsaa

hendes gamle Fader havde fundet Hvile. Paa den halvt forvitrede Marmorplade, der dækkede Graven, stod i knap længer læselige Bogstaver hendes fulde Navn — Anna Eleonora Ankersen — Fødsels- og Dødsaaret samt Ordene: »Herre, forbarm dig!«

Jeg satte mig paa en frønnet Træbænk, der fandtes indenfor Indhegningen, og faldt i Tanker.

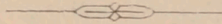
Alle de sidste Dages vekslende Stemninger, al min genopstandne Lidenskabs hvileløse Uro fik paany mit Hjærte til at banke, . . . og vemodig kom jeg til at tænke paa, hvorledes jeg for ikke mere end fire Dage siden var kommen til Byen fuld af Forvisning om her at genfinde Barndommens tabte Fred og lyse Lykke.

Ak nej, Livet giver saavist ikke det en Gang tabte tilbage, og hvad man finder, er i det højeste en Belæring, der kommer forsilde.

Og virkelig, — jeg havde ved disse Dages Fortabelse i Fortiden høstet en Erfaring. Dette Mindernes Mareridt, hvorunder jeg havde stønnet, havde givet mig ligesom en Forsmag paa Alderdommen. Jeg følte, at saadan maatte

det være at blive gammel. Saadan maatte det være at vandre Livets triste Kребsegang ud mod Evigheden. Netop saa bittert maatte det føles i de Aar, hvori »Sindet forynges under de hvide Haar« og Hjærtet atter aabner sig til fuld og varm og uegennyttig Hengivelse, — da at maatte flygte ind i Forgangenhedens Genfærdsverden for dér at stille sin Kærlighedstrang hos Skyggerne.

Der fór en Kuldegysning igennem mig. Jeg kom til at tænke paa mine egne graaende Haar, paa de begyndende Rynker omkring Øjnene . . . og jeg overfaldtes pludselig af en brændende Utaalmodighed efter at komme bort. Jeg rejste mig hastigt. Hvorfor sad jeg her? Hvad vilde jeg allerede mellem Skyggerne? Tiden var jo endnu ikke udrunden! Lad de døde være døde, det glemte være glemmt. I Jorden med alle Spøgelser! Solen er oppe. Afsted!

Udkommet er af

HENRIK PONTOPPIDAN:

- LANDSBYBILLEDER, Fortællinger. 1883.
FRA HYTTERNE, nye Landsbybilleder. 1887.
SKYER, Skildringer fra Provisoriernes Dage. 1890.
KRØNIKER, Smaafortællinger. 1890.
MULD. Et Tidsbillede. 1891.
DET FORJÆTTEDE LAND. Et Tidsbillede. 1892.
SMAA ROMANER:
Ung Elskov, Idyl. 1885.
Natur (Vildt, En Bonde). 1890.
Minder. 1893.
-

